Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
06.06.2017	17/508	416– 5.1

Medlemmer i Meløy kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Tirsdag 13. juni 2017 kl. 09.00
Møtested: Møterom Grønøy, rådhuset, Ørnes

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
19/17	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 30. mai 2017
20/17	Redegjørelse om status for kommunens økonomi
21/17	Forvaltningsrevisjonsrapport Økonomistyring
22/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
23/17	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Ågskardet, 6. juni 2017

Aud Angell (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling).

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
06.06.2017	17/509	416– 5.3

SAK 19/17

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 30. mai 2017

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	13.06.2017

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 30. mai 2017

Bakgrunn for saken:
Protokoll fra forrige møte legges frem for godkjenning av kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 30. mai 2017 godkjennes.

Inndyr 6. juni 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
30.05.2017	17/490	416– 5.4

PROTOKOLL – MELØY KONTROLLUTVALG

Møtedato: **Tirsdag 30. mai 2017 kl. 09.00 – 09.45**
Møtested: **Møterom Støtt, rådhuset**
Saksnr.: **15/17 – 18/17**

Til stede:
Aud Angell, leder,
Bjørn Sleipnes, nestleder

Forfall:
Sture Bang

Varamedlemmer:
Johanne Rasmussen møtte for Sture Bang

Øvrige:
Daglig leder Kjell-Gunnar Isaksen, Meløy Eiendom KF, møtte i tilknytning til sak 16/17
Revisjonssjef Per Asbjørn Andersen, Salten kommunerevisjon IKS
Sekretær for kontrollutvalget Lars Hansen

Godkjenning av innkalling
sakliste
Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:
Ingen.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
15/17	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 25. april 2017
16/17	Årsregnskap 2016 Meløy Eiendom KF– uttalelse fra kontrollutvalget
17/17	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
18/17	Eventuelt

15/17 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 25. april 2017

Forslag til vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 25. april 2017 godkjennes.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 25. april 2017 godkjennes.

16/17 Årsregnskap 2016 Meløy Eiendom KF – uttalelse fra kontrollutvalget

Daglig leder Kjell-Gunnar Isaksen møtte fra foretaket for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget har i møte 30. mai 2017 behandlet Meløy Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget registrerer at regnskapet legges frem med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 1 081 301. Utvalget tilrår at foretakets mindreforbruk i sin helhet tilbakeføres Meløy kommune.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 18. april 2017, har kontrollutvalget ingen merknader til Meløy Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kontrollutvalget har i møte 30. mai 2017 behandlet Meløy Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå foretakets årsberetning og revisjonsberetning for 2016.

Kontrollutvalget registrerer at regnskapet legges frem med et regnskapsmessig mindreforbruk med kr 1 081 301. Utvalget tilrår at foretakets mindreforbruk i sin helhet tilbakeføres Meløy kommune.

Utover dette og det som fremgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet datert 18. april 2017, har kontrollutvalget ingen merknader til Meløy Eiendom KF sitt årsregnskap for 2016.

17/17 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Revisor orienterte:

- Om møte i representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS

Sekretariatet orienterte:

- Om vedlagte dokumenter.

Vedtak:

Orienteringene tas til orientering.

18/17 Eventuelt

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling.

Ørnes den 30. mai 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Meløy kommune v/ ordfører og rådmann,
Salten kommunerevisjon IKS

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
06.06.2017	17/510	416– 5.3

SAK 20/17

Redegjørelse om status for kommunens økonomi

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	13.06.2017

Vedlegg:
- Saksfremlegg kommunestyret: Økonomirapport 1. tertial 2017

Bakgrunn for saken
Kontrollutvalget har ytret ønske om jevnlige orienteringer om kommunens økonomiske situasjon. Til kontrollutvalgets møte 13. juni 2017 er det derfor satt på dagsorden en sak vedrørende ovennevnte. I denne forbindelse er rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget klokken 09.00 for å redegjøre om status for kommunens økonomiske situasjon per nevnte dato. I brev til rådmannen er det bedt om at orienteringen inkluderer:
- Hovedtrekkene i tertialtrapport 1 2017
- Økonomiske utsikter for kommunen for 2017

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr 6. juni 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler:	Stein Gaute Endal	Arkiv: 145
Arkivsaksnr.:	17/787	

Økonomirapport 1. tertial 2017

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret tar tertialrapport 1. tertial 2017 til orientering.

2. Kommunestyret vil presisere at før nye tiltak/tilbud og utvidelse av eksisterende tiltak/tilbud gjennomføres, skal finansiering foreligge.

3. Kommunestyret godkjenner budsjettreguleringene som fremkommer i vedlegg 1.

Bakgrunn:

I kommunens økonomireglement står det at rådmannen skal utarbeide en tertialrapport til politisk behandling i juni, oktober og desember.

Disse skal gi en oversikt over den økonomiske situasjonen på de enkelte rammeområder, og hvilke tiltak som må iverksettes for å håndtere eventuelle avvik i driften.

Rådmannen skal dersom det skjer endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på, legge fram en melding/budsjettregulering til politisk behandling i formannskap og kommunestyret i juni.

Saksutredning:

POLITISK VIRKSOMHET OG KONTROLL – RAMMEOMRÅDE 1

ØKONOMIRAPPORT PR. 31.04.17 - Politisk virksomhet og kontrol 10101, 10102 og 10200					
	Regnskap 30.04.2016	Budsjett 30.04.2017	Regnskap 30.04.2017	Avvik	Avvik i %
Utgifter					
Godtgjørelser (art 10800 - 10805)	659 800	769 200	536 200	233 000	30,29
Lønn ekstrahjelp (art 10300 - 10310)		10 000	10 080	-80	-0,80
Lønn overtid (art 10400)		6 700	-	6 700	
Annen lønn (art 10500 - 10510)	1 500	3 300	3 900	-600	#####
Sosiale utg. (art 10900 - 10990)	50 600	92 700	87 400	5 300	5,72
Driftsutgifter (art 11000 - 15999)	299 300	881 900	784 000	97 900	11,10
Sum utgifter	**1 011 200**	**1 763 800**	**1 421 580**	**342 220**	**19,40**
Inntekter:					
Refusjoner, andre inntekter (art 16000 - 19999)	6 300	-	-		
Sum inntekter	**6 300**	-	-		
Netto utgift	**1 004 900**	**1 763 800**	**1 421 580**	**342 220**	**19,40**
Merforbruk/mindreforbruk				**342 220**	

Mindreforbruk 1. tertial på kr. 342.000,-.

Har sammenheng med mindreforbruk på møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste.

Grunn til å tro at en har et etterslep her slik at en får en utjevning i løpet av året.

RÅDMANNEN – RAMMEOMRÅDE 2

ØKONOMIRAPPORT PR. 30.04.17 - Rådmannen				12000 - 12010	
	Regnskap 30.04.2016	Budsjett 30.04.2017	Regnskap 30.04.2017	Avvik	Avvik i %
Utgifter					
Fast lønn (art 10100 - 10110)	913 900	929 500	936 100	-6 600	-0,7
Lønn overtid (art 10400)	16 300		3 700	-3 700	
Annen lønn (art 10500 - 10510)	6 000	7 800	6 700	1 100	14,1
Sosiale utg. (art 10900 - 10990)	190 000	174 600	190 200	-15 600	-8,9
Driftsutgifter (art 11000 - 15999)	1 612 000	1 278 000	1 329 400	-51 400	-4,0
Sum utgifter	**2 738 200**	**2 389 900**	**2 466 100**	-76 200	-3,2
Inntekter:					
Salgsinntekter (art 16000 - 16999)	93 200	57 700	51 400	-6 300	-10,9
Sykepenger etc. (art 17100 - 17110)		-	-	-	
Refusjoner, andre inntekter (art 17000 + 17300 – 19999)	3 300	13 300	31 000	17 700	133,1
Sum inntekter	**96 500**	**71 000**	**82 400**	**11 400**	**16,1**
Netto utgift	**2 641 700**	**2 318 900**	**2 383 700**	-64 800	-2,8
Merforbruk/mindreforbruk				-64 800	

1.tertial 2017 viser et merforbruk på rundt kr. 65.000,-

Forventer stort sett balanse ved årets slutt.

ØKONOMIAVDELINGA – RAMMEOMRÅDE 3

ØKONOMIRAPPORT PR. 30.04.17 - Økonomiavdelinga					12100 - 12110	
		Regnskap pr.	Budsjett pr.	Regnskap pr.	Avvik	Avvik
		30.04.2016	30.04.2017	30.04.2017		i %
Utgifter						
Fast lønn	(art 10100 - 10110)	1 438 900	1 484 000	1 542 300	-58 300	-3,9
Lønn ekstrahjelp	(art 10300 - 10310)		-	60 000	-60 000	
Lønn overtid	(art 10400)	62 400	71 600	78 700	-7 100	
Annen lønn	(art 10500 - 10510)	5 200	1 500	3 400	-1 900	-126,7
Sosiale utg.	(art 10900 - 10990)	282 900	297 000	311 200	-14 200	-4,8
Driftsutgifter	(art 11000 - 15999)	119 300	91 100	326 000	-234 900	-257,8
Sum utgifter		**1 908 700**	**1 945 200**	**2 321 600**	-376 400	-19,4
Inntekter:						
Salgsinntekter	(art 16000 - 16999)	45 800	13 400	46 300	32 900	245,52
Sykepenger etc.	(art 17100 - 17110)	17 300	90 500	90 600	100	0,11
Refusjoner, andre inntekter	(art 17000 + 17300 – 17800)	31 600	-	2 000	2 000	
Sum inntekter		**94 700**	**103 900**	**138 900**	**35 000**	**33,69**
Netto utgift		**1 814 000**	**1 841 300**	**2 182 700**	-341 400	-18,54
Merforbruk/mindreforbruk					-341 400	

Merforbruket på lønn skyldes ekstrahjelp i forbindelse med regnskapsavslutningen, samt et engasjement i forbindelse med at en kollega går av med pensjon.
Avvik på sosiale kostnader henger sammen med lønnskostnadene.

Avvik på andre driftsutgifter er i hovedsak knyttet til Evry og innstalleringen av anleggsmodulen i økonomisystemet.
Her kommer det ingen flere kostnader framover.

I tillegg er kostnader knyttet til arbeidsgiverkontroll utført av Skattedirektoratet på kr. 98.000 lagt inn. Er ført på ansvar 80000 – skatt på formue og inntekt.
Det er også tatt med juridisk bistand som er ført på ansvar 8001 – eiendomsskatt uten at disse utgiftene er budsjettert.

I tillegg har vi fått kostnader til Altinn som gjelder tvangssalg i skattesaker. Disse kostnadene skal omposteres og legges i skatteregnskapet.
I tillegg vil økonomiavdelingen få inntekter på slutten av året på vel kr. 300.000,- som gjelder VAR området.
Økonomiavdelingen styrer mot balanse for 2017.

ORGANISASJONSAVDELINGA – RAMMEOMRÅDE 4

ØKONOMIRAPPORT PR. 30.04.17 - Organisasjonsavdelinga					12200 - 12210	
		Regnskap 30.04.2016	Budsjett 30.04.2017	Regnskap 30.04.2017	Avvik	Avvik i %
Utgifter						
Fast lønn	(art 10100 - 10110)	3 400 900	3 285 000	3 555 800	-270 800	-8,24
Lønn vikarer	(art 10200 - 10210)	46 600	171 400	190 400	-19 000	-11,09
Lønn ekstrahjelp	(art 10300 - 10310)	3 500	10 000	86 500	-76 500	
Lønn overtid	(art 10400)	11 500	-	400	-400	
Annen lønn	(art 10500 - 10510)	48 300	117 100	94 200	22 900	19,56
Sosiale utg.	(art 10900 - 10990)	679 800	623 800	755 000	-131 200	-21,03
Driftsutgifter	(art 11000 - 15999)	4 366 200	4 669 100	4 132 000	537 100	11,50
Sum utgifter		**8 556 800**	**8 876 400**	**8 814 300**	**62 100**	0,70
Inntekter:						
Salgsinntekter	(art 16000 - 16999)	178 700	171 000	164 500	-6 500	-3,80
Sykepenger etc.	(art 17100 - 17110)	437 600	172 900	234 300	61 400	
Refusjoner, andre inntekter (art 17000 + 17300 - 19999)		74 500	33 300	52 200	18 900	56,76
Sum inntekter		**690 800**	**377 200**	**451 000**	**73 800**	**19,57**
Netto utgift		**7 866 000**	**8 499 200**	**8 363 300**	**135 900**	**1,60**
Merforbruk/mindreforbruk					**135 900**	

Ingen kommentarer fra organisasjonssjefen.

Selv om et positivt resultat 1.tertial forventes det et lite merforbruk ved årets slutt.

PLAN OG KOMMUNALTEKNIKK – RAMMEOMRÅDE 5

ØKONOMIRAPPORT PR. 30.04.17 - Plan og kommunalteknikk					12300 - 12604	
		Regnskap pr. 30.04.2016	Budsjett pr. 30.04.2017	Regnskap pr. 30.04.2017	Avvik	Avvik i %
Utgifter						
Fast lønn	(art 10100 - 10110)	2 050 500	1 966 800	1 956 400	10 400	0,5
Overtid	(10400)		-	75 100	-75 100	
Annen lønn	(art 10500 - 10510)	1 700	6 800	3 300	3 500	51,5
Lønn vedlikehold	(art 10700 – 10704)	379 100	310 000	270 100	39 900	12,9
Sosiale utg.	(art 10900 - 10990)	468 700	385 000	449 600	-64 600	-16,8
Driftsutgifter	(art 11000 - 15999)	5 947 300	6 157 900	5 946 200	211 700	3,4
Sum utgifter		**8 847 300**	**8 826 500**	**8 700 700**	**125 800**	1,4
Inntekter:						
Salgsinntekter	(art 16000 - 16999)	282 200	546 200	546 500	300	0,1
Sykepenger etc.	(art 17100 - 17110)	122 400	-	-	-	
Refusjoner, andre inntekter (art 17000 + 17300 – 19999)		8 100	663 300	668 300	5 000	0,8
Sum inntekter		**412 700**	**1 209 500**	**1 214 800**	**5 300**	**0,4**
Netto utgift		**8 434 600**	**7 617 000**	**7 485 900**	**131 100**	**1,7**
Merforbruk/mindreforbruk					**131 100**	

Sykefraværet ligger på et jevnt lavt nivå. I første kvartal 2017 er sykefraværet ca 3,3 % prosent, og er på nivå med tidligere år. Det må fortsatt være et høyt fokus på arbeidsmiljø,

samt HMS og bruk av verneutstyr for å redusere risikoen for skader blant ansatte i uteseksjonen.

Plan og kommunalteknikk har i sum en drift innenfor budsjetterte rammer i første kvartal 2017. Avdelingen har i sum disponibelt ca 1,4 mill i totale planleggingsmidler som skal brukes til alle våre oppgaver knyttet til ROS, hovedplaner, kommunedelplaner og reguleringsplaner som er vedtatt gjennomført i 2017. Så langt er det klarlagt at kommunedelplan for Enga breen vil koste ca 0,3 mill. De øvrige prisforespørsler og kostnader til planoppgaver er ikke klare.

Oppmåling har på denne tiden et merforbruk, da det er budsjettert med inntekter som i hovedsak blir inntektsført på sommeren. Merforbruket antas å jevne seg ut. Der er ikke tilstrekkelig budsjett for kostnader til lisens og programvare for matrikkel og geodata på ca 0,25 mill. Avdelingen vil likevel kunne håndtere dette innenfor den totale budsjettrammen.

Veibudsjettene er samlet under kontroll på denne tiden av året. Det er 0,3 mill i merforbruk på vintervedlikehold, og tilsvarende mindreforbruk på sommervedlikehold. Det antas at forbruket utjevner seg i løpet av året og at området er innenfor budsjettrammene. Siden vintervedlikeholdet ikke kan forutses på siste del av året, foreslås det å være restriktiv med veibudsjettet på sommervedlikehold. Dette innebærer at det gjøres strenge vurderinger av hvilket veivedlikehold vi kan gjennomføre i løpet av sommeren.

Det er satt av 50.000 til kriseberedskap i løpet av 2017. Midlene planlegges brukt til felles kursing og kompetanseheving i øvelsesplanlegging. Det skal som følge av dette gjennomføres lokale øvelser hvor kommunens kriseledelse og stab får regelmessige og realistiske øvelsesscenarioer i løpet av året.

ØKONOMIRAPPORT PR. 30.04.17 - Selvkostområdene				**12700 - 12704**		
		Regnskap	**Budsjett**	**Regnskap**	**Avvik**	**Avvik**
		30.04.2016	**30.04.2017**	**30.04.2017**		**i %**
Utgifter						
Fast lønn	(art 10100 - 10110)	890 300	1 013 100	795 400	217 700	21,5
Lønn overtid	(art 10400)	2 800	-	46 400	-46 400	
Annen lønn	(art 10500 - 10510)	300	-	900	-900	
Lønn vedlikehold	(art 10700 – 10704)	1 376 800	1 420 300	1 575 400	-155 100	-10,9
Sosiale utg.	(art 10900 - 10990)	433 500	433 500	457 000	-23 500	-5,4
Driftsutgifter	(art 11000 - 15999)	3 311 500	3 200 800	3 707 500	-506 700	-15,8
Sum utgifter		**6 015 200**	**6 067 700**	**6 582 600**	**-514 900**	**-8,5**
Inntekter:						
Salgsinntekter	(art 16000 - 16999)	7 537 100	9 256 200	9 550 300	294 100	3,2
Sykepenger etc.	(art 17100 - 17110)		-	-	-	
Refusjoner, andre inntekter (art 17000 + 17300 – 19999)			377 800	383 400	5 600	1,5
Sum inntekter		**7 537 100**	**9 634 000**	**9 933 700**	**299 700**	**3,1**
Netto utgift		**-1 521 900**	**-3 566 300**	**3 351 100**	**-215 200**	
Merforbruk/mindreforbruk					**-215 200**	

Vannforsyning
Lønnskostnadene for vannforsyning er ved første kvartal innenfor budsjettert nivå. Det er et merforbruk på driftskostnadene, som skyldes ekstraordinært vedlikeholdsarbeid på anlegg og kjøretøy. Det skal arbeides for å få driftskostnadene innenfor budsjettert nivå ved årets slutt. Lønnskostnadene er etter første fakturering av kommunale avgifter vann, er resultatet at det mangler ca 0,7 mill på inntektssiden for å oppnå balanse på selvkostområdet. Det er disponibelt ca 0,635 mill av vannfondet som kan brukes i 2017 for å kompensere for inntektstapet. Dette innebærer at det er en liten risiko for merforbruk på selvkostområdet vannforsyning i 2017. Utviklingen er at flere og flere installerer vannmålere i sine hus, og dette kan medføre en ytterligere nedgang i inntekter. Det skal arbeides med å balansere området ved å redusere kostnadene på selvkostområdet.

Arbeidet med hovedplan vann ble finansiert i budsjett og økonomiplan 2016. Etter tilbudskonkurranse ble Sweco tilbudt jobben med utarbeidelse av hovedplan vann. Arbeidet har tatt vesentlig lengre tid enn planlagt, i hovedsak på grunn av at Sweco to ganger har skiftet saksbehandler på prosjektet. Andre utkast av hovedplanen ventes oversendt kommunen i løpet av vår 2017. Prosjektet er finansiert, men ikke budsjettert på eget investeringsansvar. Kostnadene er ført i drift, men bør omposteres til investeringsansvaret hvor budsjettet skal være.

Avløpshåndtering
Lønnskostnadene for avløpshåndtering er ved første kvartal innenfor budsjettert nivå. Det er et merforbruk på driftskostnadene, som skyldes ekstraordinært vedlikeholdsarbeid på anlegg og kjøretøy. Det skal arbeides for å få driftskostnadene innenfor budsjettert nivå ved årets slutt. Etter første fakturering av kommunale avgifter avløp, er resultatet at det mangler ca 0,2 mill på inntektssiden for å oppnå balanse på selvkostområdet. Det er budsjettert med bruk av avløpsfond på 0,48 mill, som ikke kan regnskapsføres når fondet er brukt opp. Uten tiltak vil selvkostområdet avløp ved årets slutt gå med et merforbruk på ca 0,7 mill. Denne differansen vil bli for stor til å håndtere ved å redusere driftskostnadene tilsvarende inneværende år.

Rådmannen har to mulige tiltak for å gå i balanse på selvkostområdet. Avgiftene på avløp må økes ytterligere med ca 10 % i siste halvdel av 2017. Denne økningen vil komme i tillegg til gjennomførte økninger i 2017 og planlagte økninger i avgiftsnivået for 2018. Økning i de kommunale avgiftene må legges ut til offentlig høring før de kan endelig vedtas. Alternativet er å bruke 0,7 mill av avsetningen til disposisjonsfond for 2017 for å dekke opp de manglende inntektene på selvkostområdet. Rådmannen anbefaler bruk av disposisjonsfond for 2017, da det allerede ligger et planlagt løp for økning av avgiftsnivået gjennom økonomiplanperioden.

Investeringsregnskapet pr. 30.04.17:

Det er foretatt en fullstendig gjennomgang av investeringsbudsjettet per april 2017. Tabell 1 viser inngående saldo på hovedkontoene vann og avløp, vei og kaier. Dette er kontoer hvor saldo er samlet opp over tid, også på grunn av prosjekter som av ulike grunner ikke er gjennomført. Tabell 2 viser prosjekter som er fullførte og kan avsluttes. De fleste har restmidler som foreslås tilbakeført til respektive hovedkontoer. Der er et fullført prosjekt med et merforbruk som foreslås finansiert av hovedkonto. Det er et prosjekt hvor vedtatt

finansiering ikke er overført til aktuell investeringskonto. I tabell 3 vises status og rapportering på pågående prosjekter, uten behov for budsjettreguleringer.

Tabell 1: Inngående saldo på hovedkontoer investeringsbudsjettet

Hovedkonto	Navn	Budsjettsaldo
46000	Vannforsyning	17 987 943
47000	Avløp	12 965 349
48000	Oppgradering kommunale veier	357 088
48200	Gang- og sykkelveier	8 537
48900	Oppgradering kommunale kaier	1 809 129

Tabell 2: Budsjettregulering av investeringsprosjekter

Budsjett beløp	Merknad
65 638	Utskifting av vann Moreneveien Glomfjord. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto vannforsyning
113 710	Utskifting vann Øra. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto vannforsyning
197 765	Utskifting vann Aspdalen. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto vannforsyning
3 500 000	Vannledning Vassaksla, Bjerkvika og Ch. Kjellingsvei. Prosjektet er finansiert (arkivsak 15/321), men er ikke regulert inn på eget investeringsansvar. Ledningsnettet i Bjerklia er lagt ferdig, asfaltering gjenstår sommeren 2017. Ledningsnett Ch. Kjellingsvei gjennomføres vår 2017, og er nødvendig å prioritere i forhold til Yaras nedstenging av vannledning 1.
19 885	Vannledning Torsvik. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto vannforsyning
97173	Tilleggsforsyning vann Nordtun Engavågen. Prosjektet er fullført, merforbruk finansieres fra hovedkonto vannforsyning.
720 400	Revisjon avløpsplan fullført, restmidler overføres hovedkonto avløp
137 633	Overvannsprosjekt fullført, restmidler overføres hovedkonto avløp
21 812	Utskifting av avløp Moreneveien Glomfjord. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto avløp
18 500	Inventar/utstyr Neverdal driftssentral. Prosjektet fullført, restmidler overføres hovedkonto avløp
93 921	Utbygging avløp Nordtun Engavågen. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto avløp.
545 000	Kontainere renseanlegg Korsnes/ørnes. Prosjektet er finansiert (arkivsak 16/737), men budsjett er ikke registrert på eget investeringsansvar. Kontainere er kjøpt og installert på begge renseanlegg
3 650	Investering i Gemini VA. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto oppgradering kommunale veier
174 704	Opprusting Joh Høegs vei. Prosjektet fullført, restmidler overføres hovedkonto oppgradering kommunale veier
45 964	Utbedring av vei Vassdal. Prosjektet er fullført, restmidler overføres hovedkonto oppgradering kommunale veier

210 000	Gangvei langs Glomveien. Prosjektet fullført, restmidler overføres hovedkonto gang og sykkelveier
66 800	Opprustning gangvei Spildra. Prosjektet fullført, restmidler overføres hovedkonto gang og sykkelveier
74 927	Kjøp av ny traktor gjennomført. Restmidler overføres hovedkonto oppgradering av kommunale veier
16 500	Sikringsgjerde Bolga havn. Prosjektet fullført, restmidler overføres hovedkonto oppgradering kommunale kaier
3 500 000	Vannledning Vassaksla, Bjerklia og Ch. Kjellingsvei. Se merknad 1.
200 000	Ny vannledning Nordfjellveien Engavågen. Prosjektet har en opprinnelig ramme på 530.000 og skal gjennomføres i løpet av 2017. For å sikre gravetillatelser i området, må det legges inn ekstra kostnader til reasfaltering av blant annet et parkeringsareal hvor det er planlagt gravearbeider. Det vil bli et merforbruk på ca 200.000,- som krever merfinansiering fra hovedkonto vann
500 000	Ny vannledning legges i forbindelse prosjekt avløp Neverdal (Hestveien). Det er hensiktsmessig at dette gjøres samtidig med avløpsprosjektet, men det er ikke utarbeidet egen politisk sak på vanndelen av prosjektet. Avløpsprosjektet er beskrevet i hovedplan avløp og finansiert i budsjett 2017, se investeringsprosjekt med ansvar 47127. Prosjekt vannledning finansieres fra hovedkonto vannforsyning

Budsjettreguleringsskjema er vedlagt.

OPPVEKST – RAMMEOMRÅDE 6

ØKONOMIRAPPORT PR. 30.04.17 - Oppvekst				**40000 - 45001**		
		Regnskap 30.04.2016	**Budsjett 30.04.2017**	**Regnskap 30.04.2017**	**Avvik**	**Avvik i %**
Utgifter						
Fast lønn	(art 10100 - 10110)	45 965 200	46 158 800	48 061 100	-1 902 300	-4,1
Lønn vikarer	(art 10200 - 10210)	1 400 400	414 300	1 456 400	-1 042 100	-251,5
Lønn ekstrahjelp	(art 10300 - 10310)	106 200	78 800	239 300	-160 500	-203,7
Lønn overtid	(art 10400)	263 400	-	272 100	-272 100	
Annen lønn	(art 10500 - 10510)	1 826 100	1 809 100	1 910 400	-101 300	-5,6
Introduksjonsstønad	(art 10891)	915 200	1 122 500	1 316 100	-193 600	17,2
Sosiale utg.	(art 10900 - 10990)	8 696 100	8 084 700	9 108 300	-1 023 600	-12,7
Driftsutgifter	(art 11000 - 15999)	10 416 600	11 896 900	10 729 300	1 167 600	9,8
Sum utgifter		**69 589 200**	**69 565 100**	**73 093 000**	-3 527 900	-5,1
Inntekter:						
Salgsinntekter	(art 16000 - 16999)	5 271 500	5 192 400	5 974 500	782 100	15,1
Sykepenger etc.	(art 17100 - 17110)	3 744 100	-	3 824 200	3 824 200	
Refusjoner, andre inntekter (art 17000 + 17300 – 19999)		4 111 600	4 944 100	4 027 100	-917 000	-18,5

Sum inntekter	**13 127 200**	**10 136 500**	**13 825 800**	**3 689 300**	**36,4**
Netto utgift	**56 462 000**	**59 428 600**	**59 267 200**	**161 400**	**0,3**
Merforbruk/mindreforbruk				**161 400**	

Oppvekst har ikke reguler merinntektene på sykepengeref.

Budsjettkommentarer:

Det er positivt at Oppvekst har et mindreforbruk på 160 000,- kr. 1. tertial.
Samtidig viser oversikten en større overskridelse på 1,9 mill. kr. på fast lønn. Samlede inntekter viser en mindre inntekt på 900 000,- kr. Det skyldes i hovedsak at sykerefusjoner ikke er registrert inn.

Skole/SFO

De to siste skoleårene har Oppvekst redusert budsjett til Meløyskolen med ca. 6 %. Dette skyldes delvis synkende elevtall og sammenslåing, men også for å finansiere en utvidelse av antall barnehageplasser for rettighetsbarn.
Skole har et todelt driftsår, og lønnsutgiftene er beregnet å balansere i løpet av 2017. Lønnsutgiftene er i balanse, men vi ser at enkeltskoler har et overforbruk.

Barnehage

Antall barnehageplasser økte både i 2016 og 2017. Dette ble gjort for å sikre at alle rettighetsbarn ved hovedopptaket fikk tildelt barnehageplass. Retten til barnehageplass er de to siste årene utvidet fra å gjelde barn som er født foregående år innen 1. september til nå å gjelde barn født innen 1. november. Det er en medvirkende årsak til nødvendig utvidelse. Ressursene har i sin helhet gått til økt bemanning, dvs. til ekstra pedagogressurs slik loven krever det når en gruppe utvides til mer enn 18 plasser.
Også barnehage har et todelt driftsår. Fra nytt barnehageår høsten-17 er det, ut fra Opplæringsloven
§ 5-7, tildelt spesialpedagogisk hjelp til flere barn i Meløy. Dette vil gi ei økning av utgifter inneværende kalenderår. Det er også kjent for Oppvekst at det er nye barn under utredning. Det betyr nødvendigvis ikke at alle har krav på ekstra ressurser. Ressurser skal ses i sammenheng så fremt det er mulig.
Fra nytt barnehageår, august – 17, tar Glomfjord barnehage imot nye flyktninger som har krav på plass. Det vil kreve økt bemanning. I dette tilfelle en ekstra fagarbeider.
Det kan medføre en overskridelse i budsjett.

Barnevern

Barnevern har et mindreforbruk på rundt 100 000,- kr. Det er veldig positivt dersom dette holder seg ut året.
Dette har en sammenheng med at kjøp av eksterne tjenester er redusert og at det per i dag er reduksjon i antall barn plassert utenfor hjemmet. Overtidsbruk er uunngåelig, da barnevernet har en plikt til jevnlig oppfølging av barn i institusjoner og fosterhjem. Barnevernet har flere slike plasseringer i andre kommuner. Nye tiltak kan medføre endringer. Barnevernet følges tett opp innenfor økonomi og ledelse.

Flyktningetjenesten

Integreringstilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes gjennomsnittlige merutgifter til bosetting og integrering av flyktninger i bosettingsåret og de neste fire årene. Integreringstilskuddet finansierer bla flyktningetjenesten, helsetjenester, sosiale tjenester samt deler av voksenopplæringen, skole og barnehage der vi har flyktninger.
Meløy kommune har tatt imot flyktninger i over 20 år. De som har bodd mer enn 5 år i Meløy og ikke er i arbeid, må ha bidrag til livsopphold i form sosiale tjenester på lik linje som andre hjelpetrengende innbyggere i Meløy.
Det er et overforbruk på bidra til livsopphold på i dag ca. 1 mill. kr sammenlignet med samme periode i 2016. Det ligger an til store overskridelse på sosiale tjenester. Dette er svært bekymringsfullt.

Sykefravær Oppvekst 1. tertial 2017

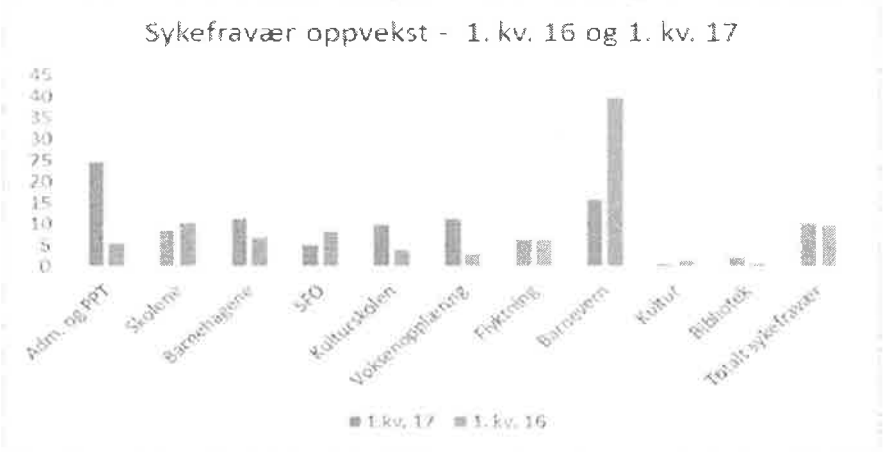

Sykefraværet i Oppvekst er for 1. tertial på 10,1 %. Det er bekymringsfull at sykefraværet har økt. Tilbakemeldingen fra enhetslederne viser at sykefraværet i hovedsak gjelder langtidsfravær. Tilbakemeldingene viser at mye av langtidsfraværet ikke er arbeidsrelatert, men er utløst av eksterne forhold.
Det er positivt at sykefraværet i barnevernet er redusert sammenlignet med 2016, men fortsatt er det høyt. PPT har hatt et spesielt år med svært høyt sykefravær. Sykemeldingene har mange årsaker og må ses individuelt. Det jobbes kontinuerlig med sykefraværet gjennom god dialog og tett oppfølging av den enkelte for tilbakeføring på alle nivå. Nærvær/fravær skal bli et punkt som tas opp alle medarbeidersamtaler.

Arbeidsprogram 2017
Arbeidsprogrammet gjennomføres i henhold til oppsatte tiltak i Oppvekst. Barnevernet har iverksatt rutiner som skal kvalitetssikre henvendelser og økt tverrfaglig samarbeid.
Tilstandsrapport for Meløyskolen og Meløybarnehagen skal til politisk behandling i juni.
Gjennom endringsprosjektet er det satt opp ulike tiltak som er under utredning. Det gjelder svømmeopplæringen, SFO- og barnehagedriften. Arbeidsgruppen er i hovedsak ferdig med arbeidet og fagområdene legges fram, etter høring, til politisk behandling i juni.

HELSE OG OMSORG – RAMMEOMRÅDE 7

ØKONOMIRAPPORT PR. 30.04.17 - Helse og omsorg						30000 - 37010
		Regnskap 30.04.2016	Budsjett 30.04.2017	Regnskap 30.04.2017	Avvik	Avvik i %
Utgifter						
Fast lønn	(art 10100 - 10110)	53 463 100	52 554 600	51 804 300	750 300	1,43
Lønn vikarer	(art 10200 - 10210)	4 396 300	5 218 900	4 836 300	382 600	7,33
Lønn ekstrahjelp	(art 10300 - 10310)	710 300	715 700	792 300	-76 600	-10,70
Lønn overtid	(art 10400)	2 341 000	1 154 700	1 468 500	-313 800	-27,18
Annen lønn	(art 10500 - 10510)	2 756 300	4 318 400	2 935 300	1 383 100	32,03
Lønn renhold	(art 10750)	589 400	644 400	619 700	24 700	3,83
Introduksjonstilskudd	(art 10891)	391 000	347 400	297 000	50 400	14,51
Sosiale utg.	(art 10900 - 10990)	11 415 900	11 102 900	11 380 500	-277 600	-2,50
Driftsutgifter	(art 11000 - 15999)	12 942 100	7 922 900	7 594 300	328 600	4,15
Kjøp av vikartjeneste	(art 12707)	790 600	240 000	1 541 500	-1 301 500	-542,29
Kjøp fra private	(art 13700 - 13710)	4 092 800	4 945 600	5 268 100	-322 500	-6,52
Sum utgifter		**93 888 800**	**89 165 500**	**88 537 800**	**627 700**	0,70
Inntekter:						
Salgsinntekter	(art 16000 - 16999)	4 011 500	4 162 300	3 862 300	-300 000	-7,21
Sykepenger etc.	(art 17100 - 17110)	5 668 400	5 114 800	5 641 800	527 000	10,30
Refusjoner, andre inntekter	(art 17000 til 17099 + 17300 - 19999)	1 480 700	1 596 500	2 302 300	705 800	44,21
Sum inntekter		**11 160 600**	**10 873 600**	**11 806 400**	**932 800**	**8,58**
Netto utgift		**82 728 200**	**78 291 900**	**76 731 400**	**1 560 500**	**1,99**
Merforbruk/mindreforbruk					**1 560 500**	

Kommentar:
Helse og omsorg har et samlet mindreforbruk på kroner 1 560 500,- for 1. tertial 2017. Fastlønn og lønn til vikarer har et samlet mindreforbruk på kroner 1 132 900,- Dette har sin årsak i at noen årsverk holdes vakant gjennom hele eller deler av året. Det vil være nødvendig å gjøre en fortløpende vurdering på hvilke stillinger som kan holdes vakant gjennom 2017. Driftsnivået for området er for høyt, og fjorårets erfaring viser at vi samlet må ned med flere årsverk. For 2018 må denne vurderingen gjøres i forbindelse med budsjettarbeidet.

Lønn til ekstrahjelp, overtid og økte sosiale utgifter utgjør samlet et merforbruk på kroner 668 000,- Merforbruket kan ikke tilskrives vakanser, da dette er generert på andre enheter. Mangel på kvalifiserte vikarer utgjør en del av årsaken til overtid. Samtidig ser vi at posten annen lønn har et større mindreforbruk, og dette kan skyldes feilpostering, og kan sees opp mot lønnsposter med merforbuk. I 2017 har Helse og omsorg innført som rutine at alle ledere skal sjekke utlønning månedlig opp mot konteringslister. Helse om omsorg vil med det første endre på rutiner for innleie av vikarer, for å få bedre oversikt og kontroll, og reduserte kostnader. Ved fravær skal ledelse vurdere behovet for innleie, og hovedregel er at innleie ikke skal skje i arbeidsgiverperioden ved sykefravær, dersom det kan driftes forsvarlig.

Kjøp av vikartjenester har et merforbruk på kroner 1 301 500,-. Dette gjelder vikarer i sykepleierstillinger og i legestillinger. Meløy kommune har fortsatt en utfordring med å rekruttere fagpersonell i disse stillingene. Krav til døgnbemanning, samt en desentralisert struktur bidrar til et fortsatt behov for innleie. I løpet av sommeren starter en ny lege i fast

stilling, og behov for innleie vil da avta ved Glomfjord legekontor. Samtidig er andre leger ute i utdanningspermisjon, og området har også utfordringer ifht sykefravær. Vi vil i løpet av høsten ansette flere sykepleiere, og det forventes da at behovet for innleie avtar i et større omfang. I tillegg vil samkjøring av sykepleierressurser ved Vall sykehjem og hjemmetjenesten i sør bidra til redusert behov for innleie av sykepleiere. Prognosen ved dagens nivå på innleie er et merforbruk på i underkant av kroner 4 000 000,- og denne kostnaden må tas ned for å unngå et samlet merforbruk for Helse og omsorg. Det forventes at de nevnte tiltakene skal bidra til dette.

Utskrivningsklare liggedøgn i sykehus var for første tertial på 177. Døgnprisen er i 2017 på kroner 4 622,- Dette gir en kostnad på kroner 831 900,- Posten er for 2017 budsjettert med kroner 800 000,- Antall døgn fordeler seg med 15 i januar, 8 i februar, 97 i mars og 57 i april. Det er stor variasjon i antall døgn, og denne kan være tilfeldig. Dersom dette viser seg å bli en trend for 2017, kan antall døgn for året bli 531. Prognose for året blir da kroner 2 454 282,- I forbindelse med tertialrapportering, vil denne posten budsjettreguleres. Gjennomsnittsalder hos pasienter på utskrivningsklare liggedøgn er svært høy, og sykdomsbildet er komplisert. Årsak til at antall liggedøgn er høyt er sammensatt. Vi mangler kapasitet på døgnplasser i sykehjem og heldøgnsbemannede omsorgsboliger. Vi har ikke hatt hjemmetjeneste på natt i sør, vi har nå omdisponert noen av sykepleierstillingene der. Disse vil bli samkjørt med sykepleierstillinger på Vall sykehjem, slik at vi også har hjemmetjeneste i sør i løpet av høsten 2017. Vi vurderer muligheten av å sette inn fast bemanning ved GBO, og også å knytte en døgnbemanning til andre aktuelle omsorgsboliger.Vi arbeider i tillegg med forbedring av pasientforløpet og rutiner knyttet til dette.

På inntektssiden er sykepenger og refusjoner høyere enn budsjettert. Dette er variable inntekter, og det kan ikke forventes at refusjoner vil ligge på samme nivå gjennom hele året.

Ledelsen ved Helse og omsorg har i 2017 prioritert å arbeide for å få ned kostnadssiden. Det er gjort en gjennomgang av lagerhold, og av rutiner for bestillinger. Det er satt søkelys på å avdekke unødig sløsing, og det er i den forbindelse tatt ned kostnader allerede. De største postene på området er likevel lønnsposter, og vi kommer ikke utenom å se på sum stillinger. I første omgang er det gjort bruk av mulighet for vakanser, og i neste omgang – ved neste års budsjettarbeid, må det samlede antall stillinger tas ned.

Sykefravær fra RS: Totalt fravær pr. 31.3.17 viser 13,6 %

Hovedoversikt pr. 30.4.17	Sykefrav. %
Ørnes sykehjem	12,3
Vall sykehjem	12,8
Miljøtjenesten	11,7
Hjemmetjenesten nord	9,6
Hjemmetjenesten sør	13,3
NAV	1,8
Helsefremmende og forebyggende enhet	8,9
SUM	**8,9**

Sykefraværet er gledelig lavt ved NAV Meløy, mens det ligger for høyt på øvrige virksomheter. Det vises til egne oversikter og kommentarer under hver virksomhet. Fravær et tatt med pr. 30.4.17, der er litt usikkerhet i tallene da noe fravær ikke er registrert enda. Sammenlignet med 1 kv. 2016, der sykefraværet var 14 %, er sykefraværet 1. kvartal 13,6 noe som er litt lavere enn 2016.

SAMMENDRAG DRIFT

	Merforbruk	Mindreforbruk
Politisk virksomhet og kontroll		342 200
Rådmannen	64 800	
Økonomiavdelinga	341 400	
Organisasjonsavdelinga		135 900
Plan og kommunalteknikk, selvkost	215 200	
Plan og kommunalteknikk		131 100
Oppvekst		161 400
Helse og omsorg		1 560 500
Samlet	**621 400**	**2 331 100**

Drift går med et samlet mindreforbruk på rundt 1,7 mill. kr. 1. tertial 2017.

1. tertial 2016 var det et merforbruket rapportert på kr. 2,65 mill. kr.

SAMARBEIDSORDNINGER – RAMMEOMRÅDE 8

Her inngår diverse tilskudd til interkommunale samarbeidsordninger som Helse- og miljøtilsyn, Krisesenter, Salten Museeum, Salten Regionråd etc.

På enkelte av disse vil utgiftene bli noe høyere enn budsjettert, men det er ikke snakk om store beløp.

TILSKUDD – RAMMEOMRÅDE 9

Her inngår bl.a. tilskudd til Kirkelig fellesråd, MATS, Ørneshallen, Frivillighetssentralen, MNU KF og Meløy Eiendom KF.

Utbetalt forholdsvis mer enn budsjett 1. tertial enn budsjettert, noe som har sammenheng med periodiseringen. Dette vil utjevne seg i løpet av året og en forventer et forbruk i hht. budsjett.

SKATT OG RAMMETILSKUDD – RAMMEOMRÅDE 10

Skatt på formue og inntekt:

Innkommet skatt på formue og inntekt er for 1. kv. 60,5 mill. kr.
Dette er en økning på 4 mill kr. fra 2016.

Kommunens skatteinntekter er 10,2% over landsgjennomsnittet og blir således redusert med skatteutjevning som betyr en reduksjon på 3,9 mill. kr. slik at den reelle skatteinngangen 1. kv. ligger på 56,563 mill. kr. som er en økning på 3,2 mill. eller 6% fra 2016.

I budsjettet for 2017 er det budsjettert med en skatteinngang som ligger 5,4% over skatteinngangen for 2016.

Når det gjelder skatteinntektene på inntekt og formue ligger vi i rute 1. kv.
Grunnen til at skatt rapporteres kvartalsvis er at kommunene får tilsendt en oversikt over skatteinntektene hvert kvartal og her fremgår hva som beregnes når det gjelder skatteutgjevning.

Rammetilskudd:

Inntektsført rammetilskudd ligger på samme nivå som for 2016.
Budsjettert rammetilskudd 2017 er lavere enn regnskapsført 2016.
Vi ligger således godt i rute også her.

Pr. 1. tertial 17 ligger vi 1 mill. kr. høyere en regnskapsført rammetilskudd 1. t. 2016.

RENTER, AVDRAG, AVSETN. – RAMMEOMRÅDE 11

Renter på ordinære lån ser ut til å få et mindreforbruk på 1 mill kr. ved årets slutt.
Har sammenheng med refinansiering av lån på 330 mill. kr.
Et lån på 100 mill. kr. har en rentebinding på 10 år vil vi for 2017 få en ekstra renteutgift på kr. 450.000,- i forhold til flytende rente.
Med samme flytende rente i 2018 vil den økte renteutgiften være på kr. 900.000,-.

Å rentebinde rundt 25% av låneporteføIgen kan på sikt være et lurt trekk, men det får vi ikke svar på før om noen år. I gjeldende finansreglemen heter det at 25% av gjeldsporteføIgen bør ha en fastrentedel på minimum 25%.

Når det gjelder avdrag vil det bli betalt rundt 20 mill. kr. på allerede opptatte lån slik som kommunestyret har vedtatt.

FINANSFORVALTNING

Reglement for kommunens forvaltning er vedtatt i K-sak 70/10.

Gjeld pr. 30.04.2017 413 589 millioner kroner.

Tall i 1000

Långiver	**Restgjeld**	**Vilkår**
Husbanken	51 588	Flytende rente 1,62 %
Kommunalbanken	322 868	Fast-/flytende rente 2,08 %
KLP kommunekreditt	39 163	Flytende rente 2,00 %

Renteføl somhet ved 1 % renteoppgang øker renteutgiftene med 4,14 mill. kr.

100 mill. kr av låneporteføljen er sikret i 10 år. Dette tilsvarer 24,2 % av lånemassen.

Tre måneders rente er 0,94 %. Kommunens gjennomsnittlige lånerente er 2,01 %.

Kommunens fonds- og likvide midler på til sammen 77 843 480 NOK er plassert som følger per 30.04.17:

- Bankinnskudd 77 843 480 NOK

Høyrentefondet ble innløst i april måned. Innløsningssummen var 18,8 mill. kr.

Inntektsrenten har gjennom året vært høyere enn 3 mnd. NIBOR rente.

Det ble trukket ca. 7 mill. kr på kassekreditt i en kort periode i februar måned, et signal på at økonomien er under press. Likviditeten er per dato tilfredsstillende og kassekreditten står ubenyttet.

Kommunen har hovedbankavtale med DNB.

SYKEFRAVÆR

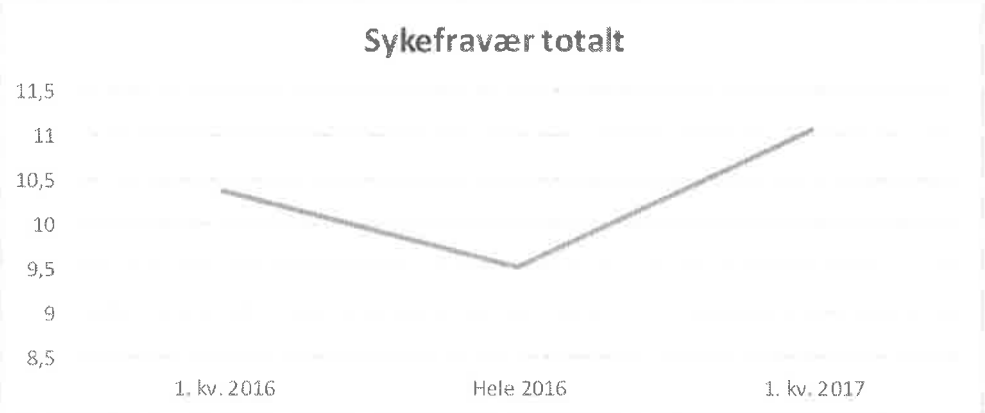

For hele 2016 var sykefraværet 9,50%. 1. kvartal 2017 var sykefraværet 11,07% mot 10,38% 1. kv. 2016.

Sykdom med egenmelding er lavt og ligger 1. kv. 2017 på 1,29%.

Sykefravær over 16 dager lå 1. kv. 2017 på 7,75% mot 7,02% for hele 2016.

INVESTERINGER 2017

Plan og kommunalteknikk:

Status prosjekt i budsjett 2017 samt noen prosjekt som er budsjettert tidligere, men ikke ferdigstilt:

Prosjekt	Saldo	Status
Nytt avløpsrenseanlegg Glomfjord (Haukvika)	1 100 000	Prosjektet er ikke startet. Vurderes forskjøvet frem i økonomiplanperioden pga manglende kapasitet til gjennomføring av prosjektet
UV anlegg Spildra	265 026	Hovedprosjekt gjennomført, men noe gjenstående arbeid som skal gjennomføres i 2017 for gjenstående midler
Nyanlegg Glomfjord vannverk	18 631 185	Nyanlegg Glomfjord vannverk har et inngående budsjett per 01.01.2017 på ca 19 mill kr. Det er ført kostnader på ca 310.000,- som tilhører prosjekt vannledning Bjerklia, og som skal omposteres til eget investeringsansvar. I 2016 ble kommunens andel av den nye vannledningen fakturert med ca 1,16 mill. Det er hittil brukt ca 230.000,- i kostnader på tilkoblinger til den nye vannledningen. Fra 2015 og frem til i dag er det brukt ca 0,55 mill på flere runder med forprosjektering. Det planlegges et nytt godkjent renseanlegg lokalisert ved slalombakken, som skal erstatte de tre renseanleggene som finnes i Glomfjord i dag. Tilhørende høydebasseng vil fungere som reservevannskilde og gi nok brannvann. Det er ervervet en tomt til 150.000,- som skal sikre adkomst til det nye renseanlegget. Det er god dialog med Statkraft om kjøp

		eller makebytte av areal til det nye renseanlegget. Det er gjort prøvetaking i hydrodammen for å bestemme hvilke typer rensetrinn det nye vannbehandlingsanlegget skal ha. Et anbudsgrunnlag skal utarbeides vår 2017. Etter dette vil en egen sak om finansiering av nytt renseanlegg legges frem for kommunestyret.
Vannforsyning Grønøy	3 321 251	Prosjektet er under utførelse, men har fått noen økonomiske utfordringer. Vannledningene er ikke tilfredsstillende sikret slik de ligger per dato, og må sikres ytterligere stabilitet i sjøen. Rettigheter til graving på privat grunn må sikres, og det vil komme kostnader knyttet til graving i fylkesvei. Det arbeides nå med å finne løsninger og få nye kostnadsoverslag. Når disse foreligger vil det rapporteres i egen sak til kommunestyret. Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av 2017.
Planlegging Spildra vannverk	800 000	Prosjektering av nødvendige tiltak for å få et godkjent vannverk. Arbeidet startes vår 2017.
Avløp Neverdal (Hestveien)	2 852 790	Prosjektet pågår våren 2017, og skal fullføres innenfor planlagt ramme i løpet av sommeren. Det er ingen kjente overskridelser i prosjektet så langt. Vanndelen av prosjektet er omtalt i tabell 2 om budsjettreguleringer, ansvar 46138.
Prosjektering renseanlegg fyllinga Vedtak om start?	700 000	Prosjektet skal løse eksisterende utfordringer i de to renseanleggene på Ørnes og Korsnes. Arbeidet skal starte opp vår 2017
Vedlikehold bruer	500 000	Nødvendig reparasjon Aseli bru jfr egen rapport etter inspeksjon 2016. Vurderes lagt i rør, gjennomføres i løpet av 2017
Midlertidig parkeringsplass Holandsvika	700 000	Finansiert med 50% av MU. Prosjektet er under gjennomføring, og skal være fullført i løpet av mai 2017
Gang- og sykkelvei Halsa sentrum	4 286 450	Kommunens avsatte egenandel i prosjektet. Prosjektet er nå overtatt av Statens vegvesen, og er planlagt gjennomført i 2019
Næringsareal Kilvik	-315 342	Kostnadene er prøveboring etter vann i Kilvik. Prosjektet er ikke fullført, men avventes reguleringsplanarbeidet. Det foreligger finansiering på 600 000,- fra MU, som vil gi nødvendig finansiering.
Kantklipper til hjullaster	800 000	Kjøpet gjennomføres vår 2017 innenfor budsjettert ramme.
Minigraver	600 000	Behov utredes nøyere i løpet av året, investeringen avventes
Ny lastebil sørbygda	500 000	Behov utredes nøyere i løpet av året, investeringen avventes

Utskifting bilpark	-84 884	Eldste bil er erstattet. Ny investering innenfor rammen ekskl moms.
Oppgradering kommunale kaier	1 809 129	Det skal gjøres vedlikehold på flere kaier i kommunen i løpet av 2017 innenfor ramme på 400 000,-, jfr egen rapport på inspeksjon av kaier fra 2016.
Reipå havn flytebryggeanlegg	-221 868	Sluttrapport til Kystverket 07.12.2016. Kystverket har utbetalt hele tilskuddet 20.12.2016 på kr. 938 000. Overskridelse er for sikring av flytebrygge båtforening, strøm til anlegget og nedspyling av loddene.
Stedsutvikling Glomfjord sentrum		Prosjektet ble overtatt 01.09.2016 med unntak av gatevarmeanlegg, som ble iverksatt utover høsten. Prosjektet er finansiert opp med en ramme på kr. 34,2 millioner. Sluttrapport blir satt opp i mai og regnskapet blir revidert av Salten kommunerevisjon.
8 omsorgsboliger	40 000 000	Kommunestyret har godkjent og finansiert opp utbygging av 8 omsorgsboliger med personellbase og fellesareal til en kostnad på kr. 40 mill. i k-sak nr. 12/17. Entreprenør blir HENT AS, 7072 Heimdal og kontrakt utferdiget. Oppstart byggearbeidene ca. 01.07.2017 og ferdig for innflytting ca. 20.04.2018. Søknad om investeringstilskudd i Husbanken er søkt med kr. 11,32 mill. og blir godkjent.
Kjøp eiendom Aspdalen	2 900 000	Finansiert ved boligfondet kroner 500 000,- og videresalg av boligen kroner 2 400 000,-. Dersom det går lang tid mellom vårt kjøp og videresalget så må differansen finansieres med driftsmidler som tilføres salgssummen når boligen selges. Boligen overtas fra 30.5.2017- Kjøpekontrakt og skjøte

Meløy Eiendom KF:

Prosjekt	Saldo	Status
Spildra skole	125 370 000	Oppstart med det første. Ferdigstillelsesdato 04.01.2019. Kr. 2,6 mill. brukt.
Nytt sykehjem Ørnes		I 2016 og 2017 er det til sammen brukt i overkant av 8 mill. kr. Ingen avklaring foreløpig hva som skal skje videre.

RÅDMANNENS VURDERING

Rådmannen er fornøyd med budsjettsituasjonen 1. tertial.
Resultatet er en god del bedre enn 1. tertial 2016 noe som lover godt for årsresultatet.

1. tertial ser det ut som barnevernet har fått kontroll på kostnadene, og det er gledelig.

Kommunalsjef oppvekst viser til at det til høsten vil bli behov for flere barnehageplasser i Glomfjord pga. bosetting av flere flyktninger, og at barnehagebudsjettet da kan bli overskredet.
Rådmannen vil gjøre oppmerksom på at nye tiltak ikke skal settes i verk før finansiering er klar.

Innleie av vikarer fra vikarbyrå i omsorg viser en økende tendens, noe som er bekymringsfult.
Her må det snarest settes inn tiltak/utarbeides en plan, slik at innleie reduseres. Effektiviseringsprosjektet må ha fokus på dette.

Også bekymringsfult at vi har flere overliggere på sykehuset. Dette er kostbart for kommunen. Nedbyggingen av antall plasser i omsorg uten at vi hadde alternativ, må ta en del av skylden for det. Dette må vi nok leve med fram til nytt sykehjem står ferdig.

Samtlige enheter unntatt i oppvekst har foretatt regulering av sykepengerefusjon 1. kv. Dette skal gjøres til hver tertialrapportering.

Sykefraværet er på tur oppover. Det skal ansettes en HMS-koordinator slik at en får satt mer fokus på sykefraværet. Resultatet vil forhåpentligvis bli et lavere sykefravær. Sykefraværsarbeid er et langsiktig arbeid slik at en ikke kan forvente resultater over natta.

FORVENTET ÅRSRESULTAT - DRIFT

På bakgrunn av forbruk 1. tertial har en forsøkt å beregne en prognose for forventet resultat ved årsslutt.
Forbruk 2. og 3. tertial 2017 er beregnet med utgangspunkt i forbruk 2. og 3. tertial 2016 og justert for forbruk 1. tertial 2017 sammenlignet med forbruk 1. tertial 2016.

Skatt og rammetilskudd er forutsatt som budsjettert.

I eiendomsskatt forventes en inntektssvikt på rundt 4 mill kr. i forhold til budsjett.

Renter lån får en mindreutgift på 1 mill. kr. i forhold til budsjettert.

Prognosen viser at dersom en kjører samme drift resten av året vil en komme ut med et merforbruk på rundt 4 mill. kr.
Ved et merforbruk ved årsslutt vil overføringene til driftsfond bli redusert.
Nå må det sies at dette er relativt usikre prognoser. Det kan komme inntekter som vi i dag ikke har god oversikt over (bl. a. fra KLP) og som kan bedre resultatet.

Uforutsette utgifter som vi i dag ikke kjenner til kan også komme slik at resultatet forverres.

Hege Sørlie
rådmann

Vedlegg 1:

Budsjettreguleringsskjema:

Konto	Ansvar	Funksjon	Prosjekt	Beløp red.	Beløp økn.
02302	46113	345		65 638	
02302	46117	345		113 710	
02302	46112	345		197 765	
02302	46123	345		19 885	
02302	46138	345			500 000
02302	46132	345			97 173
02302	46121	345			3 500 000
02302	46133	345			200 000
02302	46000	345		3 900 175	
02302	47051	353		720 400	
02302	47108	353		137 633	
02302	47112	353		21 812	
02302	47113	353		18 500	
02302	47124	353		93 921	
02302	47129	353			545 000
02302	47000	353			447 266
02701	48004	345		3 650	
02302	48106	332		174 704	
02302	48110	332		45 964	

02302	47000	353			447 266
02701	48004	345		3 650	
02302	48106	332		174 704	
02302	48110	332		45 964	
02302	48302	332		74 927	
02302	48000	332			299 245
02302	48210	332		210 000	
02302	48211	332		66 800	
02302	48200	332			276 800
02302	48901	330		16 500	
02302	48900	330			16 500
Sum				**5 681 984**	**5 681 984**

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
06.06.2017	17/511	416– 5.3

SAK 21/17

Forvaltningsrevisjonsrapport Økonomistyring

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	13.06.2017

Vedlegg:
- Salten kommunerevisjon IKS 29. mai 2017: Forvaltningsrevisjonsrapport Økonomistyring

Bakgrunn for saken:
Kommunestyret vedtok i sak 77/16, Plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2019. Økonomistyring var prioritet nummer en i planen, og kontrollutvalget har på denne bakgrunn bestilt gjennomføring av forvaltningsrevisjon om dette temaet.

Formålet med revisjonen har vært å undersøke økonomistyringen i Meløy kommune. Hovedvekt er lagt på organiseringen av kommunens styringssystem, utarbeidelse av økonomiplan/budsjett og rapporteringsrutiner. For å belyse dette har revisor undersøkt følgende tre problemstillinger:

1. Har kommunen rutiner/styringssystem som gjør det mulig å ha god økonomistyring?

2. Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?

3. Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?

Rapporten fokuserer på budsjettområdet drift, herunder likviditet, og omhandler i liten grad investering. Det er ikke foretatt undersøkelser i kommunens to kommunale foretak. Revisjonen er med gjennomført med bakgrunn i en rekke dokumenter, bl.a økonomiplaner, budsjett, årsmeldinger og andre økonomisaker. Videre er rapporten basert på intervjuer med

økonomisjef, controller, 2 kommunalsjefer, leder plan og kommunalteknikk og 4 virksomhetsledere.

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen), er kommuneloven med forskrifter, veiledere innen internkontroll, samt økonomisk teori / akseptert praksis.

Revisors funn og vurderinger: Har kommunen rutiner / styringssystemer som gjør det mulig å ha god økonomistyring?

Revisjonskriterier:

- Delegasjon av ansvar og myndighet: Kommunen bør ha og holde vedlike et dokument som gjør greie for roller og ansvar
- Kommunen må etablere rutinebeskrivelser på de viktigste økonomiprosessene (økonomireglement)
- I henhold til kommuneloven med forskrifter stilles det krav om saker vedr økonomi som skal utredes og legges frem for behandling: rullerende økonomiplan, årsbudsjett, økonomisk rapportering, årsregnskap og årsberetning (Årshjul for økonomistyring) Regnskapet skal være avlagt 15. februar året etter regnskapsåret – årsberetningen innen 31. mars.

Revisors funn:

Delegasjon av ansvar og myndighet:
Kommunens delegasjonsreglement ble vedtatt 2016. I et dokument datert 27.02.2017 har rådmannen har videredelegert anvisningsmyndighet, og her fremkommer også hvem som skal attestere. Kommunens desentrale struktur gjør at det er mange som har anvisningsmyndighet. I revisors intervjuer er det kommet frem at når person med anvisningsmyndighet ikke er til stede, så er det en stedfortreder som anviser. Det er også flere som attesterer enn de som fremkommer i det nevnte dokumentet. Tilgang til å anvise (og budsjettere) kan kontrolleres i budsjettsystemet Agresso.

117 personer har tilgang til Ajour innkjøpsprogram, som er noe færre enn de 136 med adgang ved forvaltningsrevisjon om innkjøp i 2015. Revisor opplyser at hun har spurt om hvem som skal anvise når virksomhetsleder kjøper inn, og har fått til svar at *«det skulle vedkommende selv gjøre»*. (Revisor har gjort virksomhetsleder og kommunalsjef oppmerksomme på at en overordnet må anvise).

Organisasjonsendringen i 2015 og nyrekruttering til lederstillinger førte til en nesten total utskiftning på ledernivå dette året. Kommunen har en strategisk ledergruppe som består av rådmannen, og dennes nærmeste ledere, i tillegg til controller og kommunikasjonsrådgiver. Disse møtes hver 14. dag. Det gjennomføres også ledersamlinger med alle kommunens ledere hver tredje måned. Innad i hhv helse og omsorg og oppvekst avholdes virksomhetsledermøter som ledes av den enkelte kommunalsjef. I de sist nevnte møtene deltar ikke controller eller økonomisjef.

Intervjuene viser at flere kommenterer at ansvar og rollefordeling mellom controller og økonomisjef er uklar. Videre at rådgiver på økonomiavdelingen er en sentral og etterspurt

person for virksomhetsledere og kommunalsjef. Revisor opplyser at dette er en knapphetsfaktor; *«etterspørselen etter disse tjenestene er mye større enn tilbudet»*. Videre at behovet for opplæring og bistand innen økonomi synes å være stort.

Den endrede organiseringen i 2015 gjør at det ikke er sammenlignbare tall internt i kommunen før og etter dette året. Det er heller ikke mulig å følge utviklingen for hver virksomhet over år, ei heller utviklingen for rammeområdene, *«selv ikke fra og med 2015»*

Økonomireglement:
Kommunen har et økonomireglement fra 2012, med retningslinjer for arbeid med økonomiplan, årsbudsjett, reguleringer, rapportering og årsregnskap. Ifølge reglementet skal økonomiplan behandles i juni, men behandles sammen med årsbudsjett i desember hvert år.

Årshjul for økonomistyring:
Det lages økonomirapporter samlet for kommunen per utgangen av april, august og oktober, og disse legges frem for politisk behandling. I 2015 og 2016 har kommunen leid inn hjelp for å gjennomføre regnskapsavslutningen.

Revisors vurderinger:

Delegasjon av ansvar og myndighet:
Vedtatt delegasjonsreglement er i tråd med kommunelovens § 39. Som i forvaltningsrevisjonen om innkjøp i 2015 anbefaler revisor at kommunen gjennomgår hvem som anviser og attesterer med henblikk på å redusere antallet mest mulig og få en korrekt oppdatert oversikt. Revisor anbefaler også at tilgangene i budsjettsystemet Agresso bør gjennomgås.

Ansvarsfordelingen mellom controller og økonomisjef er uklar, og denne må tydeliggjøres. Svært få av lederne ansatt i løpet av 2015 har økonomisk kompetanse. Situasjonen kommunen er i fordrer et *«langt større engasjement fra økonomisjef og controller nedover i organisasjonen»*. Videre at man bl.a må *«tilrettelegge, stille krav og utarbeide rutiner for økonomiarbeidet»* i mye større grad enn hittil.

> *For å tydeliggjøre den enkelte leders ansvar bedre både for dem selv og for andre, bør årsberetning og økonomirapporter framstille tallene på en slik måte at utviklingen for de ulike virksomhetene og rammeområdene kan følges over tid.*

Økonomireglement:
Reglementet er i tråd med akseptert praksis, men bør gjennomgås og oppdateres.

Årshjul for økonomistyring:
Kommunen har på plass årshjulet for økonomistyring. Revisor mener kommunen bør basere seg på å gjennomføre regnskapsavslutningen selv. Videre gir revisor uttrykk for at kommunens budsjett bør finnes i elektronisk form på kommunens hjemmeside.

Revisors funn og vurderinger: Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?

Revisjonskriterier:

- Felles forståelse: Jfr departementets veileder må det *«etableres en felles situasjonsforståelse av det økonomiske utgangspunktet i kommunen før tjenesteområder kan prioriteres opp og ned»* Ut fra dette må rådmannen sørge for en kontinuerlig, planmessig kommunikasjon internt i kommunen.
- Økonomiplan: kommunestyret skal vedta en rullerende økonomiplan en gang per år, og planen skal omfatte minst 4 år.
- Årsbudsjett: Kommunestyret skal vedta dette innen årets utgang. Årsbudsjettet har bindende virkning
- Budsjettregulering: Det skal foretas endringer i årsbudsjettet når dette må anses påkrevd.

Revisors funn:

Felles situasjonsforståelse:
Blant dem revisor har intervjuet gis det for en stor del uttrykk for behov for strukturendringer for å få orden på økonomien, men også at det fra politikernes side er liten vilje til å vedta strukturendringer. To konkrete endringer er vedtatt med nedleggelse av henholdsvis Neverdal skole og Ørneshaugen.

Budsjettarbeidet:
Budsjettrundskriv fra juli 2016 ga informasjon om netto budsjettramme for 2017 for rammeområdene, men også om hvilket lønnsnivå det skal budsjetteres med. Revisor opplyser at det fremkommer ulike svar i intervjuene om hvilket lønnsnivå det er budsjettert med. Videre opplyser revisor at budsjettarbeidet er veldig forskjellig fra det ene rammeområdet til det andre. Tre av de fire virksomhetslederne som er intervjuet sier budsjett for 2016 var urealistisk, først og fremst at det er budsjettert for lite overtid og vikar. I løpet av 2016 er det også store avvik på fastlønn. Videre viser tertial 2 2016 at det ikke var avsatt tilstrekkelig med midler til å dekke lønnsoppgjøret. Ifølge revisor har man gått inn i *«2017 med et driftsnivå som var atskillig høyere enn budsjettrammen»*. 2017-budsjettet legger ikke opp til noen tallfestet reduksjon i driften i 2017.

Budsjettdokumentet for 2017 inneholder forslag til budsjettrammer kun for rammeområdene. Også rammer for 2016 fremgår, men sist kjente regnskap (2015) fremkommer ikke. Budsjettdokumentet er ikke korrigert i forhold til vedtaket.

Periodisering og budsjettreguleringer:
Lønnspostene periodiseres, mens det for øvrig er periodisering i varierende grad. Revisor har gått gjennom regnskap, regulert og vedtatt budsjett for de tre siste årene. Her fremkommer det relativt liten forskjell mellom vedtatt og regulert budsjett. Tilsvarende er forskjellen mellom regnskap og regulert budsjett relativt sett større, noe som tyder på at budsjettene reguleres i for liten grad.
Når det etableres nye tilbud skal budsjettreguleringer behandles politisk, men revisor har funnet få reguleringer vedrørende drift. Revisor opplyser at i minst so saker vedrørende regulering er det ingen beløp, ingen opplysninger om hvilke utgifts- og inntektsposter som skal økes eller hvor det resterende skal dekkes. Fra intervjuene nevner revisor at det var et par

tilfeller der man har bedt økonomiavdelingen om større budsjettreguleringer, men uten at dette ble gjort.

Revisors vurdering:

Felles forståelse:
Etter revisors vurdering (som er basert på intervju kun med de ansatte) synes det som politikerne mangler forståelse for kommunens økonomiske situasjon. Videre at det *«internt i organisasjonen er behov for holdningsendringer blant de ansatte for at effektiviseringstiltak skal kunne gjennomføres»*.

Budsjettarbeidet:
Lederne for rammeområdene blir svært alene med budsjettprosessen, og controller / økonomiavdeling bør delta mer aktivt. Revisors vurdering er at budsjett 2016 var urealistisk, og dermed ikke i tråd med kommuneloven § 46 pkt 2-6. Store negative avvik på fastlønn tyder på *«dårlig håndverk i budsjetteringen og / eller feilposteringer i regnskapet»*. Også budsjett 2017 er etter alt å dømme urealistisk, hvis man da ikke reduserer lønnsutgiftene i løpet av 2017. Videre viser revisor til at det er krav i forskrift om at budsjett skal vise forrige års vedtatte budsjett og sist kjente årsregnskap. Budsjett 2016 og 2017 inneholdt ikke sist kjente årsregnskap, hvilket er brudd på forskriften. Revisor avslutter med at å sette opp budsjett bare på rammeområder blir på et for overordnet nivå, og at også virksomhetenes rammer bør fremgå.

Periodisering og budsjettreguleringer:
Etter revisors vurdering bør periodisering av budsjettet foreligge så tidlig at lønnskjøring for januar kan sammenlignes med budsjettet, slik at feil kan oppdages tidlig. Videre påpeker revisor at *«controller bør sette seg inn i hvordan budsjettet er periodisert sammenlignet med regnskapsprofilen»*. Revisor mener i tillegg at virksomhetene bør få bistand fra økonomiavdelingen til å gjennomføre budsjettreguleringer. Videre at det på slutten av året er viktig å gjennomføre reguleringer i forbindelse med årsavslutningen. I tillegg: *«Kommunen bør lage rutiner for budsjettreguleringer»*.

Revisors funn og vurderinger: Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?

Revisjonskriterier:
Jfr budsjettforskriften skal administrasjonssjefen legge frem rapporter for kommunestyre gjennom året. Her skal det fremgå utvikling i inntekter / innbetalinger, og utgifter / utbetalinger i henhold til vedtatt budsjett. Dersom det er rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdig avvik, skal administrasjonssjefen foreslå nødvendige tiltak i sin rapportering til kommunestyret.

Revisors funn:
Tre økonomirapporter per år legges frem for kommunestyret. Det er ingen administrativ rapportering mellom disse rapportene. Revisor har gått gjennom de tre rapportene for 2016, og den økonomiske rapporteringen synes ulik for hver rapport. Det fremkommer ikke prognoser for virksomhetene, men forsiktige tallfestede prognoser for årsresultatet for noen av rammeområdene og for hele kommunen. I rapportene foreslås ikke konkrete tallfestede tiltak

for inndekning av merforbruk. Mens prognosen i oktober 2016 tilsa merforbruk på inntil kr 7 mill, hovedsakelig for helse/omsorg og oppvekst, ble det faktiske merforbruket mer enn det dobbelte. Når det gjelder årsaker til at man bommet slik på prognosen skriver revisor: *«Lav kompetanse på budsjettoppfølgning og økonomirapportering er nok en viktig underliggende årsak»*. Revisor nevner at det årlig sendes brev til virksomhetene om årsavslutning, bl.a om tidsavgrensninger av påløpte utgifter og inntekter per 31. desember, og at ingen av de intervjuede virksomhetslederne visst hva tidsavgrensninger var.

Revisors vurdering:
«Det rapporteres til kommunestyret slik budsjettforskriften § 10 krever», men det foreslås ikke tiltak. Kommunens praksis er da ikke i tråd med budsjettforskriften. Administrativ rapportering utenom økonomirapporter til kommunestyret vil gi bedre kontinuitet i budsjettoppfølgningen. Alle virksomheter bør lage en tallfestet årsprognose når de rapporterer, og dette bør oppsummeres med en samlet tallfestet prognose for kommunen. Videre slår revisor fast at det skal foreslås tiltak ved merforbruk. *«Økonomirapporteringen i Meløy gir per tiden ikke god nok informasjon»*. Videre er det revisors vurdering at controller / økonomiavdeling straks burde funnet årsakene til det store gapet mellom prognose og resultat i 2016.

Revisors anbefalinger:

1. Tilgang til anvisningsmyndighet og attestasjon bør gjennomgås og begrenses mest mulig
2. Controllerens plassering i organisasjonen bør vurderes. Ansvarsfordelingen mellom controller og økonomisjef bør klargjøres
3. Økonomiledelsen bør i større grad involvere seg i økonomistyringen internt i organisasjonen
4. Budsjetteringen i økonomiplan og årsbudsjett skal være realistisk og budsjettrammen skal overholdes
5. Det bør lages rutiner for hvordan budsjettreguleringer skal gjennomføres
6. Alle budsjettansvarlige bør lage tallfestede prognoser for årsresultatet
7. Det skal foreslås tiltak ved merforbruk. Forslag til tiltak bør være tallfestet
8. Kommunen bør vurdere å innføre administrativ økonomirapportering mellom rapportene som går til politisk behandling.

Rådmannens kommentar:
Rådmannens kommentar til rapporten er lagt ved rapporten i sin helhet.

Vurdering:
Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport i samsvar med det oppdrag de ble gitt av kontrollutvalget. Videre er revisjonen utført i samsvar med kravene i Standard for forvaltningsrevisjon. Revisjonen ble bestilt i februar 2017, og det har vært god fremdrift i revisjonens arbeid.

De tre problemstillingene synes godt belyst og revisor er tydelige i sine konklusjoner. Samlet sett gir rapporten et entydig bilde av en kommune som har flere utfordringer når det gjelder

økonomistyring. Revisors konkrete anbefalinger vil, dersom de blir fulgt opp, kunne gi kommunen et betydelig bedre grunnlag for økonomistyring enn situasjonen som er beskrevet i rapportens faktadel.

Rapporten skal i første rekke belyse kommunens økonomistyring sett i forhold til krav i lov og forskrift, og andre normer for økonomistyring. Rapporten belyser dette, men den viser også at ansatte med ansvar i forhold til økonomi, har for lav kompetanse på fagfeltet. Fordi de utfordringene som gjaldt i 2016, også dras med inn i 2017, blir det viktig å sette inn snarlige tiltak for å avhjelpe behovet for styrket kompetanse på området.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Økonomistyring er forelagt kommunestyret i Meløy og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil trekke frem følgende forhold for oppfølgning fra administrasjonen.

Inndyr 6. juni 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten kontrollutvalgservice
Dato
Jnr.
Arkiv nr.
Hjemmel u off:

SALTEN
KOMMUNEREVISJON

Forvaltningsrevisjon

Økonomistyring

Meløy kommune

FORORD

Forvaltningsrevisjon er en pålagt oppgave i henhold til kommunelovens § 77 nr 4. Formålet med forvaltningsrevisjon er å utføre systematiske undersøkelser av den kommunale tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og økonomiske forvaltning, herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Kontrollutvalget i Meløy kommune vedtok i møte 14. februar 2017 å gjennomføre en undersøkelse innenfor økonomistyring i Meløy kommune. Økonomistyring står øverst på planen for forvaltningsrevisjon i perioden 2016-2019. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen. Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært forvaltningsrevisor Inger Håkestad.

Bodø, den 29. mai 2017

Inger Håkestad
ansvarlig forvaltningsrevisor

Innhold:

0. SAMMENDRAG 4

1. INNLEDNING 6

2. FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER 7
2.1 FORMÅL 7
2.2 PROBLEMSTILLING 7
2.3 AVGRENSNINGER 7

3. METODE OG GJENNOMFØRING 8

4. REVISJONSKRITERIER 8

5. FAKTA OG VURDERINGER 9
5.0 KORT OM KOMMUNENS ØKONOMI 9

5.1 Har kommunen rutiner/styringssystem som gjør det mulig å ha god økonomistyring? 12
5.1.1 REVISJONSKRITERIER 12
5.1.2 FAKTA 12
5.1.3 VURDERING 17

5.2 Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett? 19
5.2.1 REVISJONSKRITERIER 19
5.2.2 FAKTA 21
5.2.3 VURDERING 25

5.3 Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp? 27
5.3.1 REVISJONSKRITERIER 27
5.3.2 FAKTA 27
5.3.3 VURDERINGER 29

6. KONKLUSJON 31

7. RÅDMANNENS KOMMENTAR 33

Vedlegg 1 – Rådmannens kommentar 34

0. SAMMENDRAG

Salten kommunerevisjon har i denne undersøkelsen vurdert økonomistyringen i Meløy kommune. Vi har vurdert kommunens system for økonomistyring, budsjettrutiner og budsjettoppfølging/rapportering.

Det er tre problemstillinger i rapporten:

1. Har kommunen rutiner/styringssystem som gjør det mulig å ha god økonomistyring?
2. Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?
3. Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?

Revisjonskriteriene som vi måler kommunens system og praksis opp mot, er hentet fra kommuneloven med forskrifter. Siden lover og regler på dette området er på et overordnet nivå, har vi i noen tilfeller vurdert i forhold til økonomisk teori og akseptert praksis.

Innsamlingen av data baserer seg på intervju med ni ansatte, samt dokumenter på området økonomistyring.

Til den første problemstillingen har vi vurdert flere ganske ulike forhold ved kommunens rutiner/styringssystem for økonomistyring. Meløy kommune har et dokument som viser hvem som kan anvise og attestere. Dokumentet viser imidlertid ikke alle som har tilgang til dette. Vår vurdering er at det er for mange som anviser og attesterer i kommunen. Det synes videre å være en uklar ansvarsfordeling mellom controller plassert hos rådmannen og økonomisjefen. Dette skaper problemer for andre ledere. Økonomiledelsen i kommunen involverer seg etter vårt syn for lite nedover i rammeområder og virksomheter. Ledere for rammeområder og virksomheter har behov for bedre tilrettelegging og mer bistand enn per i dag. Det er ikke mulig å følge resultatutviklingen for virksomheter og rammeområder i kommunens økonomidokumenter over år. Det bør være mulig. Det er mange avgjørelser med økonomiske konsekvenser som tas av ansatte uten anvisnings-/budsjettmyndighet, noe som bør begrenses mest mulig. Kommunen har et økonomireglement som bør oppdateres. Årshjulet for økonomistyring er på plass i tråd med regelverket.

Vår konklusjon på problemstilling 1) er at kommunen bare delvis har på plass rutiner/system som gjør det mulig å ha god økonomistyring.

En felles forståelse mellom politikere og administrativ ledelse i kommunen er ikke på plass i forhold til å gjennomføre strukturendringer som er nødvendige for å tilpasse driften av kommunen til rammebetingelsene. Kommunens økonomi har blitt dårligere år for år. Budsjetteringen for 2016 var ikke fullstendig og realistisk. Det var særlig på lønnspostene at budsjettet var urealistisk. Alle lønnsutgifter på det faktiske driftsnivået var ikke med i budsjettet. Det er fortsatt et misforhold mellom budsjettrammer og driftsnivå. Det gjøres

etter vår oppfatning for få budsjettreguleringer. Kommunen mangler rutiner på dette området.
Vår konklusjon på problemstilling 2) er at budsjett 2016 var urealistisk. Dersom ikke driftsnivået reduseres gjennom redusert bruk av personell, er også budsjettet for 2017 urealistisk.

Kommunen har tre økonomirapporter til politisk behandling per år. Det er ikke administrativ rapportering mellom disse. Rapportene har etter vår oppfatning et statisk preg. Man ser på status på det aktuelle tidspunktet, og bruker i stor grad regnskapstall og budsjett-tall slik de framkommer i økonomisystemet. Man vet ikke om regnskapet er ajour eller om budsjettet har en god periodisering og er oppdatert.

Det lages i liten grad årsprognoser, og det foreslås ikke tallfestede tiltak ved merforbruk. Det er behov for en mer dynamisk rapportering med bedre økonomiforståelse og evne til å tenke litt framover i tid. Kompetansen på økonomirapportering er lav, spesielt på virksomhetsnivå.

Vår konklusjon på problemstilling 3) er at økonomirapportene ikke gir god nok informasjon. Tallfestede tiltak ved merforbruk foreslås ikke.

Anbefalinger:

1. Tilgang til anvisningsmyndighet og attestasjon bør gjennomgås og begrenses mest mulig

2. Controllerens plassering i organisasjonen bør vurderes. Ansvarsfordelingen mellom controller og økonomisjef bør klargjøres

3. Økonomiledelsen bør i større grad involvere seg i økonomistyringen internt i organisasjonen

4. Budsjetteringen i økonomiplan og årsbudsjett skal være realistisk og budsjettrammen skal overholdes

5. Det bør lages rutiner for hvordan budsjettreguleringer skal gjennomføres

6. Alle budsjettansvarlige bør lage tallfestede prognoser for årsresultatet

7. Det skal foreslås tiltak ved merforbruk. Forslag til tiltak bør være tallfestet

8. Kommunen bør vurdere å innføre administrativ økonomirapportering mellom rapportene som går til politisk behandling.

1. INNLEDNING

En kommune som over tid tilbyr minst alle lovpålagte oppgaver til tilfredsstillende kvalitet og med god produktivitet, og samtidig driver sin virksomhet slik at det er tilstrekkelige midler til nødvendige nyinvesteringer og vedlikehold, kan sies å ha god økonomistyring.

I kommuneloven kapittel 8 har Kommunal- og moderniseringsdepartementet gitt overordnede regler for kommunenes økonomistyring. Kapittelet omhandler økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og rapportering. Departementet har gitt nærmere regler i forskrifter til loven. Reglene i kommuneloven med forskrifter skisserer rammeverket for hvilke formelle krav departementet stiller til en kommunes håndtering av økonomiske forhold.

Økonomisk teori og akseptert praksis utviklet over mange år utgjør detaljene i økonomirutinene, ofte skriftliggjort i kommunens eget økonomireglement.

I denne undersøkelsen ser vi på økonomistyring i Meløy kommune. Vi undersøker om kommunen har rutiner og system som gjør det mulig å ha god økonomistyring, og vurderer kommunens praksis innenfor budsjetterings- og rapporteringsrutiner.

Rapporten er inndelt på følgende måte:

Først presenteres de tre problemstillingene og våre metodiske tilnærminger.

Det utledes revisjonskriterier for hver problemstilling. Vi beskriver fakta som vi har samlet inn til den aktuelle problemstillingen. Deretter følger revisors vurdering, der vi vurderer kommunens praksis opp mot revisjonskriteriene.

Til slutt kommer konklusjon for hver problemstilling og revisors anbefalinger.

2. FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER

2.1 FORMÅL

Formålet med denne rapporten er å undersøke økonomistyringen i Meløy kommune. Hovedvekten er lagt på organiseringen av kommunens økonomistyringssystem, utarbeidelse av økonomiplan/budsjett og rapporteringsrutiner.

2.2 PROBLEMSTILLING

Av formålet har vi utledet følgende problemstillinger:

1. **Har kommunen rutiner/styringssystem som gjør det mulig å ha god økonomistyring?**
2. **Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?**
3. **Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?**

2.3 AVGRENSNINGER

Vi konsentrerer oss om drift. Investeringer omtales ikke.

Vår undersøkelse omfatter kun Meløy kommune. De to KF ene i kommunen er ikke tatt med.

I rapporten har vi først og fremst kommentert rammeområde helse og omsorg og rammeområde oppvekst. De øvrige rammeområdene er i mindre grad kommentert.

Vi har konsentrert vår undersøkelse om årene 2015-2017. I tabeller som viser økonomisk utvikling, beveger vi oss noen år lenger bakover i tid.

3. METODE OG GJENNOMFØRING

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til Norges kommunerevisorforbunds Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

Innsamlingen av data baserer seg på intervju med følgende personer:

- Controller
- Økonomisjef
- Kommunalsjef helse og omsorg
- Kommunalsjef oppvekst
- Leder plan og kommunalteknikk
- Virksomhetsleder barnevern
- Virksomhetsleder Vall sykehjem
- Virksomhetsleder hjemmetjenesten nord
- Virksomhetsleder Ørnes skole

Intervjuene er verifiserte.

I undersøkelsen har vi også gjennomgått en god del skriftlig dokumentasjon; budsjettdokumenter, regnskaper, årsberetninger, økonomirapporter og andre dokumenter som omhandler kommunens økonomiske forhold.

4. REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriteriene er en samlebetegnelse på de krav og forventninger som kan stilles til den funksjon, aktivitet eller prosedyre som er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kriteriene holdt sammen med faktagrunnlaget danner basis for de analyser og vurderinger som foretas, og de konklusjoner som trekkes i en forvaltningsrevisjon. Aktuelle kilder for utledning av revisjonskriterier er lover, forskrifter, retningslinjer, vedtak, avtaler og anerkjent teori. I denne undersøkelsen har vi lagt til grunn:

- Kommuneloven
- Forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner)
- Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)
- Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning
- Veileder i økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner, KRD 11/2013
- Rådmannens internkontroll; Orden i eget hus! Kommunenes Sentralforbund 2012
- Internkontroll i kommuner – Rapport til KRD, Price Waterhouse Cooper (PWC) 2009
- Økonomisk teori/akseptert praksis

Kravene til økonomistyring i kommuneloven med forskrifter er på et overordnet nivå. Vi har derfor vært nødt til å benytte akseptert praksis som kriterium på noen områder.

Revisjonskriteriene finnes under hver enkelt problemstilling.

5. FAKTA OG VURDERINGER

5.0 KORT OM KOMMUNENS ØKONOMI

Tabell 1: Driftsregnskap i perioden 2010-2016 (tall i mill. kr.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sum driftsinntekt	555,1	582,3	583,6	613,0	619,0	633,0	656,4
Sum driftsutgift	519,0	540,6	596,7	631,5	617,6	624,7	655,9
Brutto driftsresultat	**36,1**	**41,7**	**-13,1**	**-18,5**	**1,4**	**8,3**	**0,5**
Finansinntekter	6,7	9,3	7,5	5,0	5,8	7,3	4,7
Finansutgifter	29,1	29,1	34,2	20,8	39,0	41,6	22,8
Resultat finanstransaksjoner	**-22,4**	**-19,8**	**-26,7**	**-15,8**	**-33,2**	**-34,3**	**-18,1**
Motpost avskriving	13,6	13,5	16,9	22,6	19,1	18,2	20,2
Netto driftsresultat	**27,3**	**35,4**	**-22,9**	**-11,7**	**-12,7**	**-7,8**	**2,6**
Netto avsetning/bruk av avsetning	-21,7	-26,8	22,9	4,8	-1,1*	7,8	-2,7*
Regnskapsmessig resultat	**5,6**	**8,6**	**0,0**	**-6,9**	**-13,8**	**0,0**	**-0,1**
Nto.driftsresultat i % av driftsinntekt	4,9 %	6,1 %	-3,9 %	-1,9 %	-2,1 %	-1,2 %	0,4 %

*) For 2014 og 2016 inngår avsetning til dekning av underskudd på hhv 6,9 og 11,5 mill. kr.

Tabell 1 viser hovedtallene i kommunens driftsregnskap fra og med 2010 til og med 2016. Økningen i brutto driftsinntekter i perioden var 18,2 %, mens økningen i brutto driftsutgifter var 26,3 %. Driftsutgiftene økte altså atskillig mer enn driftsinntektene.

Fra 2010 til 2011 økte imidlertid inntektene og utgiftene omtrent like mye. Disse to årene hadde kommunen et tilstrekkelig høyt brutto driftsresultat til å dekke finanspostene. Man oppnådde positive netto driftsresultat større enn 3 %, som den gang var anbefalt nivå fra teknisk beregningsutvalg[1]. Det skjedde et tydelig skifte i økonomien fra og med 2012.

Brutto driftsresultat var negativt i 2012 og 2013. Det betyr at selve driften av kommunen disse to årene kostet mer enn det kommunen fikk inn i rene driftsinntekter. Det var ikke midler til å dekke finanspostene. For årene 2012 - 2015 ble netto driftsresultat negativt hvert år. Så kom 2016 med et svært svakt positivt netto driftsresultat, men da var det

[1] Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi er et partssammensatt utvalg for rapportering, statistisk bearbeidelse og faglig vurdering av data som gjelder økonomien i kommuner og fylkeskommuner. På grunn av endringer i føring av merverdiavgift for investeringer ble anbefalt verdi for netto driftsresultat endret fra 3 % til 1,75 % fra og med 2014.

vedtatt avdragsutsettelse på lån. Netto driftsresultat i % er for alle årene fra og med 2012 langt lavere enn anbefalt verdi.

Diagram 1: Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekt i perioden 2010-2016

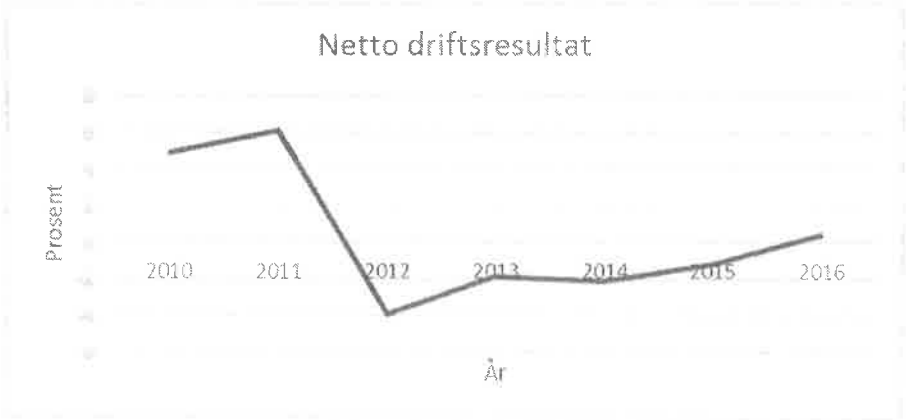

Diagram 1 viser utviklingen i netto driftsresultat i prosent. Årsaken til at det anbefales et visst nivå på netto driftsresultat, er at kommunen over tid bør ha handlefrihet og mulighet til å benytte mest mulig egenkapital i investeringene. På sikt vil det medføre mindre lån og lavere renter og avdrag i nedbetalingstiden.

Kommunen hadde negative regnskapsmessige resultater i 2013 og 2014. Underskuddene er i det vesentlige dekket inn i senere års regnskap. Fortsatt gjenstår 2,2 mill. kr. til inndekning, og kommunen kan komme på Robek-lista. I 2010 og 2011 var avsetningen til fond atskillig høyere enn bruken av fond. I 2012 var bruken av fond mer enn 20 millioner kroner høyere enn det som ble avsatt til fond. Bruken av fond var høyere enn det som ble avsatt til fond alle årene 2012-2016. Fondene er redusert med over 100 mill. kr. etter 2011. Fondene består av både bundne og ubundne fond. For bundne fond er bruken fastsatt på forhånd. Disposisjonsfond drift som er et ubundet fond, har hatt følgende utvikling i perioden:

Tabell 2: Utviklingen i disposisjonsfond drift i perioden 2010-2016 (tall i mill. kr.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Disposisjonsfond	57,0	71,2	57,9	36,4	33,8	16,6	11,2

Reduksjonen i disposisjonsfondet fra 2011 og framover er betydelig. Tabell 1 og tabell 2 viser at driften i Meløy kommune koster mer enn kommunens løpende inntekter, og at merforbruk dekkes inn ved bruk av fondsavsetninger fra tidligere år. For å få netto driftsresultat opp på anbefalt nivå, bør driften reduseres med anslagsvis 30 mill. kr. i året. Kommunen er i gang med et nytt skolebygg til nærmere 150 mill. kr. Nytt sykehjem har lenge vært planlagt, og stadig utsatt. Slike store investeringer vil kreve at driftsnivået reduseres enda mer, spesielt når kommunen mangler egenkapital til investeringene. Meløy kommune har i stor grad desentrale tilbud til sine innbyggere. Dersom kommunen ønsker en

sunn økonomi, synes omfattende strukturelle endringer å være eneste alternativ. Det ble høsten 2015 vedtatt opprettet et endringsprosjekt hvis oppdrag er å foreslå tiltak for politisk behandling. Prosjektet kom i gang først etter sommeren i 2016. Der deltar rådmann, ordfører, en politiker fra formannskapet, hovedverneombudet, to fra Fagforbundet, de to kommunalsjefene, samt leder for plan og kommunalteknikk. Det er ingen fra økonomiavdelingen med i prosjektgruppa.

Kommunen har eiendomsskatt på verker og bruk, men ikke på boliger/fritidseiendommer.

For 2016 hadde Meløy kommune merforbruk i driften både i helse og omsorg og på oppvekst. For helse og omsorg ble merforbruket 10,7 mill. kr., mens det på oppvekst ble et merforbruk på 4,2 mill. kr. På oppvekst ble det imidlertid inntektsført 5 mill. kr. av et flyktningetilskudd der en del av kostnadene vil komme i 2017, slik at merforbruket på oppvekst kan ha vært dobbelt så høyt. Tallene er hentet fra kommunens årsberetning for 2016. Det er ikke mulig å finne ut hva som var de enkelte virksomhetenes reelle resultater på grunn av at tilbakeføring fra KLP og ikke budsjettert tilskudd til ressurskrevende brukere som kom på slutten av året, ikke er fordelt på virksomhetsnivå. Det synes imidlertid som om de fleste virksomhetene hadde merforbruk, hovedsakelig på lønnspostene. Barnevernet var den enkeltvirksomheten som hadde størst merforbruk.

Tabell 3: Noen utvalgte balanseposter i perioden 2010-2016 (tall i mill. kr.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aktiva							
Utlån	12,3	15,5	20,8	25,7	28,5	34,1	37,3
Kortsiktige fordringer	42,3	82,2	45,8	36,8	70,0	54,8	65,6
Kasse, bankinnskudd	149,8	104,3	135,8	202,5	76,2	116,4	69,7
Ubrukte lånemidler	1,1	-24,9	16,3	70,5	25,6	53,4	19,9
Kasse/bank korrigert for ubrukte lånemidler	148,7	129,2	119,5	132,0	50,6	63,0	49,8
Passiva							
Langsiktige lån	280,9	286,2	322,6	428,4	403,1	419,3	407,0
Kassekreditt							
Annen kortsiktig gjeld	83,3	86,7	84,7	98,1	77,6	87,0	102,0
Fond	124,4	142,4	109,4	104,1	99,0	69,6	42,0

Vi har valgt ut noen balanseposter med betydning for likviditeten, det vil si kommunens evne til å betale for seg. Det framgår at kasse/bank er redusert med om lag 100 mill. kr. eller med 67 % i perioden 2010-2016, når det korrigeres for ubrukte lånemidler.

Den kortsiktige gjelden er relativt høy ved utgangen av 2016. Kommunestyret har gitt tillatelse til å ta opp kassakreditt. Det ble nødvendig å bruke av kassakreditten i begynnelsen av 2017 for å betale ut lønn. Langsiktige lån har økt med nærmere 130 mill. kr. i perioden.

5.1 Har kommunen rutiner/styringssystem som gjør det mulig å ha god økonomistyring?

5.1.1 REVISJONSKRITERIER

Delegasjon av ansvar og myndighet

Kommunenes Sentralforbund (KS) tar i sitt arbeidshefte om rådmannens internkontroll; "Orden i eget hus," opp betydningen av å gjøre greie for roller og ansvar i form av intern delegasjon av ansvar. Det tilrådes at kommunen bør ha og holde ved like et internt dokument som gjør greie for roller og ansvar. Her vil vi også vurdere kommunens praksis opp mot hva som er akseptert praksis.

Den som har anvisningsmyndigheten på et område, bør også ha budsjettansvaret på det samme området. Det bør innebære at vedkommende tar de avgjørelsene som har økonomiske konsekvenser for virksomheten på det aktuelle området.

Price Waterhouse Cooper (PWC) skriver i sin rapport" Internkontroll i kommuner; *"det er viktig at rolle- og ansvarsfordelingen er tydelig både innad i økonomistaben og mellom økonomistab og enhetene i kommunen".*

Økonomireglement

Lov og forskrift gir retningslinjer for økonomistyring i kommunen på et overordnet nivå. For å operasjonalisere og oppnå større detaljeringsgrad, er det vanlig at kommunen lager sitt eget økonomireglement som veiledning til den praktiske utførelsen av økonomiarbeidet. Dette er en akseptert praksis.

Årshjul for økonomistyring

I forhold til økonomistyring har kommuneloven med forskrifter regler for hvilke saker som skal utredes og legges fram for politisk behandling. Dette omfatter

- rullerende økonomiplan
- årsbudsjett
- økonomisk rapportering
- årsregnskap og årsberetning

Dette utgjør grunnstrukturen eller årshjulet for økonomistyring i en kommune.

Ifølge forskrift om årsregnskap og årsberetning § 10, 2. ledd skal årsregnskapet være avlagt 15. februar året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal ifølge forskriften § 10, 3. ledd avlegges innen 31. mars året etter regnskapsåret.

5.1.2 FAKTA

Rådmann/stabsavdelinger består av rådmann, økonomiavdeling og organisasjonsavdeling.

- Kommunen har en controller som er direkte underlagt rådmannen, og som er rådmannens stedfortreder. Controlleren utfører oppgaver for økonomiavdelingen etter avtale med økonomisjefen, og har blant annet arbeidet med budsjett og økonomirapportering for hele kommunen.
- Økonomiavdelingen ledes av økonomisjefen og har 6 ansatte som arbeider med skatt, regnskap, fakturering og innfordring. I tillegg er det en økonomirådgiver.
- I organisasjonsavdelingen inngår lønn og personal, hms, servicetorg, arkiv og IKT. Avdelingen ledes av en organisasjonssjef.

Helse og omsorg ledes av kommunalsjef for helse og omsorg, og har til sammen 7 virksomheter med hver sin virksomhetsleder. Virksomhetene er hjemmetjenesten nord, hjemmetjenesten sør, Ørnes sykehjem, Vall sykehjem, miljøtjenesten, helse/forebyggende og NAV/velferd.

Oppvekst ledes av kommunalsjef for oppvekst, og består av 8 skoler, 8 barnehager, PPT, voksenopplæring, barnevern, flyktningtjeneste, kultur og bibliotek. Alle disse virksomhetene har egen virksomhetsleder, i alt 22 virksomheter.

Plan og kommunalteknikk ledes av leder for plan og kommunalteknikk og har til sammen 25 årsverk på uteseksjon (vei, vann og avløp), plan, byggesak, næring og oppmåling. Eiendom er organisert i et eget KF.

Kommunens delegasjonsreglement ble vedtatt i oktober 2016. Det forrige er fra 2010. Det betyr at de politikerne som ble valgt i 2011, ikke vedtok et slikt reglement. De som ble valgt i 2015 har imidlertid vedtatt delegasjonsreglement. Her delegeres myndighet til rådmannen.

Rådmannen har videredelegert anvisningsmyndighet i et skriftlig dokument datert 27.02.17. Den desentrale strukturen i kommunen med et relativt stort antall virksomheter gjør at det er mange som har anvisningsmyndighet. Alle ledere for rammeområder og alle virksomhetslederne har anvisningsmyndighet. Disse er i hovedsak de eneste som står oppført med anvisningsmyndighet i dokumentet. I intervjuene kom det fram at når anvisningsansvarlig ikke er tilstede, er det en stedfortreder i virksomheten som anviser. Vi har i denne omgangen ikke undersøkt nærmere om det skriftlig gis midlertidig anvisningsmyndighet til stedfortreder på e-post. I 2015 fantes slike fullmakter utskrevet og satt i en perm i administrasjonen. På noen virksomheter står *en* person oppført som den som attesterer. På andre virksomheter er det flere som står oppført med attestasjon fordelt på ulike deler av virksomheten. I intervju med controller kom det fram at det er flere som attesterer, enn de som står oppført i det dokumentet vi mottok. Han ga uttrykk for at det ikke bør være slik. Kommunen benytter Agresso regnskap. Arena benyttes til budsjettering. Tilgang til å anvise og budsjettere fastsettes og kan kontrolleres i Agresso.

En oversikt fra Samordnet innkjøp i Salten[2] viser at 117 ansatte har tilgang til Ajour innkjøpsprogram og kan kjøpe inn til kommunen. Da vi gjennomførte forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser i kommunen i 2015, hadde 136 personer adgang til å benytte Ajour. Som ved forrige undersøkelse kom det også denne gangen fram i intervju at det gjøres en del innkjøp utenfor Ajour. I oversikten vi mottok nå, står flere virksomhetsledere med tilgang til Ajour. En av virksomhetslederne ga uttrykk for at det ble gjort en del innkjøp uten samordning og klarering med virksomhetsleder, som er den budsjettansvarlige. For å få kontroll over innkjøpene, hadde vedkommende selv fått tilgang til Ajour. På spørsmål fra oss om hvem som skulle anvise når virksomhetsleder kjøpte inn, fikk vi til svar at det skulle vedkommende selv gjøre[3].

Kommunen gjennomførte en organisasjonsendring i 2015. Det ble da opprettet to kommunalsjefstillinger i stedet for en felles kommunalsjef for drift, slik det var tidligere. Det ble litt færre virksomheter, og det kom egne virksomhetsledere på alle virksomhetene. En veldig stor del av dagens ledere fikk sine lederstillinger i forbindelse med omorganiseringen i 2015.

De to kommunalsjefene ble begge ansatt i 2015. Kommunalsjef for oppvekst har lang erfaring fra skolesektoren i Meløy, mens kommunalsjef for helse og omsorg var ny i kommunen. Leder for plan og kommunalteknikk var også ny i kommunen i 2015. Av fire virksomhetsledere vi intervjuet, var tre nye som ledere på virksomhetsledernivå i 2015. Tidligere kommunalsjef for drift ble controller direkte underlagt rådmannen. Det kom ny økonomisjef i oktober 2015. Det ble en nærmest total utskifting på ledernivåene i løpet av 2015. Nåværende rådmann kom i 2014.

Kommunen har en strategisk ledergruppe som består av rådmann, de to kommunalsjefene, leder for plan og kommunalteknikk, organisasjonssjef, økonomisjef, controller og kommunikasjonsrådgiver. Det er sjelden saksliste, rådmannen legger agendaen. Saker kan tas opp av deltakerne under møtet. Man har i utgangspunktet møter hver 14. dag.

Rådmannen har også ledersamlinger med alle lederne, hver tredje måned. Her deltar også controller og økonomisjef.

På helse og omsorg og på oppvekst avholdes virksomhetsledermøter som ledes av kommunalsjef. På helse og omsorg er det slike møter hver 14. dag og i tillegg driftsmøter med hver enkelt virksomhetsleder hver måned. Det varierer litt fra virksomhet til virksomhet. På oppvekst er det veldig forskjellige typer virksomheter. Derfor avholdes noen virksomhetsledermøter med alle virksomhetene, men det er ofte møter med grupper av virksomheter, eller en virksomhet alene. I utgangspunktet hver måned.

[2] Meløy kommune er medlem i Samordnet innkjøp i Salten og forpliktet til å benytte innkjøpsavtaler inngått på vegne av kommunen, og til å benytte innkjøpsprogrammet Ajour ved innkjøp.

[3] Vi gjorde oppmerksom på at en overordnet i så fall må anvise dette. Vi informerte også den aktuelle kommunalsjefen.

Controller og økonomisjef har så langt ikke deltatt i noen virksomhetsledermøter verken på helse og omsorg eller på oppvekst. Økonomisjefen har heller ikke besøkt noen av virksomhetene.

I intervjuene var det flere som kom inn på at rollefordeling og ansvar mellom økonomisjef og controller er uklar. En ga uttrykk for at dette er organisert litt uryddig. En annen uttrykte det slik: «*vi har en controller og en økonomisjef, og jeg er aldri helt sikker på hvor jeg skal gå. Det er ikke noen god oversikt på de der tingene. Jeg springer litt rundt. Ja, og hvem skal jeg henvende meg til, og hvem kan jeg være trygg på gjennomfører det. Her er litt rot*». En annen hadde et eksempel på en relativt stor budsjettregulering som ikke ble gjort, fordi rådgiveren i økonomiavdelingen ikke var til stede. Verken controlleren eller økonomisjefen kunne sørge for at reguleringen ble gjennomført.

Vi spurte økonomisjefen om hvem som følger opp rammeområdene og virksomhetene fra økonomiavdelingen sin side. Vi fikk til svar at i utgangspunktet er det rådgiveren i økonomiavdelingen, han er rådgiver inn mot dem. På helse og omsorg har de en egen rådgiver. Han var omsorgsleder i kommunen før omorganiseringen i 2015, og har med seg historien på helse og omsorg. Vi forstår det slik at denne rådgiveren først og fremst har kompetanse på sitt fagfelt. Altså har man bare en rådgiver med formell økonomi-kompetanse, og han er ansatt i økonomiavdelingen.

Alle virksomhetslederne og kommunalsjefene vi intervjuet, ga uttrykk for at rådgiveren på økonomiavdelingen er den de oftest henvender seg til i spørsmål som har med økonomisystemet å gjøre. Han kan legge ting til rette for dem i systemet. Vårt inntrykk er at denne ressursen er en knapphetsfaktor, etterspørselen etter disse tjenestene er mye større enn tilbudet.

Økonomisjefen uttrykte rollefordelingen mellom seg selv og kommunalsjefene på følgende måte: «*Jeg er økonomisjef, men tildelte ressurser styres fra kommunalsjefene. De har sine rammer å forholde seg til. Jeg kan gi dem faglig og økonomisk råd og gode økonomirapporter*». Inntrykket fra intervjuene er at virksomhetslederne har liten kompetanse innenfor økonomi. Blant kommunallederne og leder for plan og utvikling er det ganske ulik økonomikompetanse. Behovet for opplæring og bistand synes å være stort.

I forbindelse med omorganiseringen i 2015 ble ansvarsstrukturen i økonomisystemet endret. I årsberetningen for 2016 er det til sammen 181 ulike ansvarsnummer. Disse er knyttet sammen i virksomheter og rammeområder, slik at strukturen i økonomisystemet er i tråd med organisasjonsstrukturen. Det medfører at hver leder skal kunne ta ut rapporter som viser hele det området hver enkelt leder har ansvaret for. Strukturendringen medfører at det ikke er sammenlignbare tall internt i kommunen før og etter 2015.

Fra og med 2015 skal tallene være sammenlignbare. I årsberetning og økonomirapporter for 2015 og 2016 framgår ikke regnskap sammenholdt mot regulert budsjett for hver virksomhet i kommunen. På grunn av omleggingen i 2015 og på grunn av framstillingen av

tall som er valgt i årsberetning og rapporter, er det ikke mulig å følge utviklingen for hver virksomhet over år. En kan heller ikke følge utviklingen for rammeområdene, selv ikke fra og med 2015.

Det kom tydelig fram i intervjuene at det ikke alltid er den som har budsjettansvar som tar avgjørelser som har økonomiske konsekvenser. Dette kom tydeligst fram når det gjelder innleie av personell ved sykefravær, etc. i helse og omsorg, der ansvarshavende på vakt oftest tar disse avgjørelsene.

Økonomireglement

Meløy kommune har et økonomireglement som ble vedtatt i kommunestyret i desember 2012, sak 123/12. Reglementet er på 6-7 sider og inneholder retningslinjer for arbeidet med økonomiplan, årsbudsjett, budsjettreguleringer, økonomirapportering og årsregnskap. Det inneholder retningslinjer for hvordan dette skal behandles i diverse råd og utvalg. Reglementet inneholder også en oversikt over fullmakter til formannskap, utvalg og rådmann.

Økonomiplan skal ifølge reglementet behandles i juni og årsbudsjettet i desember. Økonomirapport til politisk behandling skal være tre ganger i året, per april, per august og per oktober. Budsjettreguleringer skal behandles politisk i juni.

Vi har ikke gått inn på hvert punkt i reglementet og vurdert hvorvidt praksis samsvarer med reglementet. Vi ser imidlertid at økonomiplan ikke behandles for seg selv i juni, men kommer sammen med årsbudsjettet i desember. Budsjettreguleringer kommer gjennom hele året, ikke spesifikt i juni.

Årshjul for økonomistyring

Økonomiplan og årsbudsjett for første år i økonomiplanperioden behandles samlet i desember året før første budsjettår. Vi har ikke funnet disse dokumentene på kommunens hjemmesider under politikk, og har måttet be om å få dem tilsendt. De har da kommet i papirutgave per post.

Det utarbeides økonomirapporter for hele kommunen som legges fram for politisk behandling per utgangen av april, august og oktober.

Kommunen utarbeider årsberetning der budsjettoppfølging, driftsregnskap, investeringsregnskap, finansforvaltning og likestilling er kommentert. Både i 2015 og i 2016 ble det leid inn hjelp for å gjennomføre regnskapsavslutningen.

I tillegg utarbeides en omfattende årsmelding for kommunen der alle rammeområder-/virksomheter deltar. Kommunen har et relativt omfattende system med måleindikatorer for ulike forhold i driften. Årsmeldingen kommer i juni og inneholder lite økonomitall, men desto mer om måloppnåelser i forhold til mange ulike måleindikatorer. Vi har ikke sett nærmere på dette.

I regnskap og årsberetning for 2015 kan vi ikke finne noen dato for når dette ble avlagt. Imidlertid er revisors beretning datert 15. april 2016. Regnskap og årsberetning for 2016 er datert 22. februar 2017. Revisors beretning er datert 18. april 2017.

5.1.3 VURDERING

Delegasjon av ansvar og myndighet

Kommunen har et politisk vedtatt delegasjonsreglement fra 2016 i tråd med kommune-loven § 39.2, der det står at kommunestyret selv skal vedta reglement for delegasjon innen 31. desember året etter at kommunestyret ble konstituert.

Det finnes en skriftlig oversikt over delegasjon av ansvar internt i kommunen slik KS anbefaler i sitt arbeidshefte om rådmannens internkontroll. Den som anviser bør også ha budsjettansvaret. Det er akseptert praksis at når den som har budsjettansvaret av en eller annen grunn ikke er til stede, så anviser nærmeste overordnede. Det skal spesielle grunner til for at der skal være en lokal stedfortreder. Anvisningsansvar bør knyttes til stillingen og ikke til personen. Dette ble påpekt i 2015 i forbindelse med prosjektet om offentlige anskaffelser, uten at kommunen ser ut til å ha gjort noe med det. Slik dette praktiseres nå, angir ikke kommunens oversikt over attestasjon- og anvisning alle som anviser. Det er også svært mange som attesterer, flere enn de som står i oversikten. Den som bestiller/kjøper inn, skal ikke anvise kjøpet.

Kommunen bør gjennomgå hvem som attesterer/anviser med henblikk på å redusere antallet mest mulig, og skaffe seg en korrekt oppdatert oversikt. Praksisen med lokale stedfortredere når det gjelder anvisning bør reduseres/avsluttes. Tilgangen til attestasjon og anvisning kan effektivt begrenses i Agresso. Tilgangene i Agresso bør gjennomgås.

Revisor har ingen kommentarer til møtestrukturen.

Når det gjelder ansvarsfordeling innad i økonomistaben eller mellom dem som arbeider med økonomi på et overordnet nivå, kom det tydelig fram i intervjuene at ansvarsfordelingen mellom økonomisjef og controller er uklar, og at dette skaper problemer for øvrige ledere. Dette er uheldig. En controller kan tradisjonelt rapportere til øverste leder eller til økonomisjefen. Det bør vurderes om controllerstillingen i dette tilfellet bør underlegges økonomisjefen. Uansett må ansvarsfordelingen bli tydelig.

Økonomirådgiveren i økonomiavdelingen er tillagt mye ansvar ut mot alle ledere i kommunen. Tiden strekker ikke til. Samtidig som kommunen har økonomiske problemer og behov for oversikt og kontroll på økonomien, er veldig mange ledere fra og med virksomhetsledernivå og oppover, ansatt i sine stillinger i løpet av 2015. Det har vært og er fortsatt mye å sette seg inn i. Svært få av disse lederne har økonomisk kompetanse. De er først og fremst dyktige fagfolk på sine respektive områder.

Vi ser at ledelsen i økonomiavdelingen og controller ikke har deltatt i noen virksomhetsledermøter. Kommunalsjefene og leder for plan og kommunalteknikk har selvfølgelig ansvaret for økonomien på sine respektive områder, slik økonomisjefen skisserer. Samtidig er det behov for effektiv oppfølging og støtte. Dette må komme fra økonomiavdelingen. Det er revisors oppfatning at situasjonen krever et langt større engasjement fra økonomisjef og controller nedover i organisasjonen. Man bør dykke atskillig lengre ned i detaljene enn hittil, skaffe seg bedre innsikt, tilrettelegge, stille krav og utarbeide rutiner for økonomiarbeidet i mye større grad enn hva tilfellet har vært så langt. Økonomikonsulenten kan selvfølgelig utføre de tekniske oppgavene i systemet. Imidlertid bør mer enn en person på økonomi kunne operere budsjettsystemet teknisk sett.

For å tydeliggjøre den enkelte leders ansvar bedre både for dem selv og for andre, bør årsberetning og økonomirapporter framstille tallene på en slik måte at utviklingen for de ulike virksomhetene og rammeområdene kan følges over tid.

Det bør i størst mulig grad tilstrebes at avgjørelser med økonomiske konsekvenser tas av budsjettansvarlig, og i minst mulig grad av den som har det faglige vaktansvaret, eller er til stede akkurat når det gjelder.

Økonomireglement

Kommunen har et økonomireglement i tråd med akseptert praksis. Økonomireglementet bør imidlertid gjennomgås og oppdateres.

Årshjul for økonomistyring

Kommunen har på plass årshjulet for økonomistyring med rullering av økonomiplan og årsbudsjett, økonomirapporter og regnskapsavslutning/årsberetning i tråd med kravene i lov og forskrift. For 2016 ble både regnskap og årsberetning avlagt innen fristen i regelverket. For 2015 var årsberetningen ikke datert. Revisjonsberetningen for 2015 er datert i april 2016, så det kan ikke ha gått lagt over fristen for årsberetning, som er sist i mars.

Revisors oppfatning er at kommunen bør basere seg på å gjennomføre regnskapsavslutningen selv.

Budsjettdokumentene bør finnes i elektronisk form på kommunens hjemmeside tilgjengelig for kommunens innbyggere og andre interesserte.

5.2 Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?

5.2.1 REVISJONSKRITERIER

Felles forståelse
Av KRD's veileder for økonomiplanlegging framgår at

"det må etableres en felles situasjonsforståelse av det økonomiske utgangspunktet i kommunen før tjenesteområder kan prioriteres opp eller ned".

Av dette kan vi utlede at rådmannen bør sørge for at det er en kontinuerlig, planmessig kommunikasjon internt i kommunen, slik at felles forståelse for økonomisk status kan oppnås. Den samme forståelsen må finnes både på administrativt og på politisk nivå.
I KRD's veileder til økonomiplanlegging i kommunen framgår at kommunens løpende driftsutgifter (inklusive finansutgifter) kun skal finansieres av løpende driftsinntekter, mens kommunens investeringer kan finansieres med løpende inntekter, engangsinntekter, oppsparte reserver eller låneopptak. Veilederen omtaler hvordan en kan identifisere det økonomiske handlingsrommet. "Mens store deler av kommunens inntekter ligger utenfor kommunens kontroll, vil utgiftssiden i større grad være opp til kommunen å bestemme. Kommunen påvirker eget handlingsrom gjennom evnen til effektivisering og omprioriteringer". Utgiftene til et tjenesteområde kan illustreres slik:

Figur 1

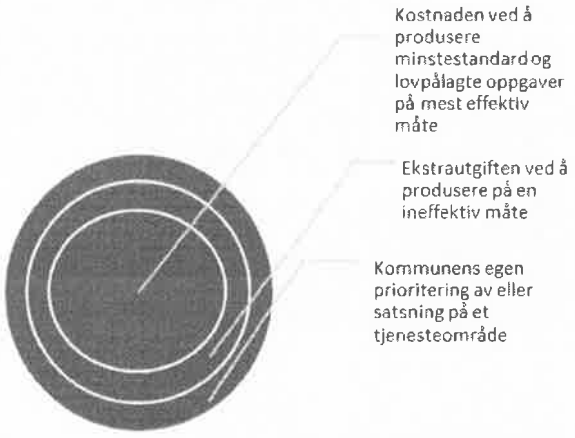

Figuren (kilde KRD's veileder) viser at de kostnadene som kan prioriteres bort, er oppgaver som ikke er lovpålagte, og ekstrakostnader ved ineffektiv drift. Ved å samle små enheter i større enheter, kan lovpålagte oppgaver produseres mer kostnadseffektivt.

Kostnaden ved å produsere minstestandard og lovpålagte oppgaver kan ikke prioriteres bort. Samme resonnement er anvendbart både i forhold til økonomiplan og årsbudsjett/budsjettoppfølging.

Økonomiplan

Av kommuneloven § 44, pkt.1-4 framgår at

"kommunestyret skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan. Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte. I økonomiplanen skal det for hvert enkelt år anvises dekning for de utgifter og oppgaver som er ført opp."

Årsbudsjett

Om innholdet i årsbudsjettet heter det i § 46, pkt. 2-6 at

"årsbudsjettet skal omfatte hele kommunens virksomhet. Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret".

Kommunelovens § 47, pkt. 1-2 omtaler årsbudsjettets bindende virkning;

"kommunestyrets bevilgninger i årsbudsjettet er bindende for underordnede organer. Dette gjelder ikke for utbetalinger kommunen er rettslig forpliktet til å foreta.»

Av forskrift om årsbudsjett § 5. pkt. 8 framgår det at

"årsbudsjettet minst skal vise beløp for det år budsjettet gjelder for, det foregående budsjettår og det sist vedtatte årsregnskap"

Budsjettreguleringer

I budsjettforskriften § 11 står følgende om endringer i årsbudsjettet:

«Det skal foretas endringer i årsbudsjettet når dette må ansees påkrevd. Kommunestyret skal selv foreta de nødvendige endringer i årsbudsjettet».

Likviditet

I forskrift om kommuners finansforvaltning § 2 står det følgende:

"Kommunestyret skal selv gi regler for kommunens finansforvaltning. Reglementet skal vedtas minst en gang i hver kommunestyreperiode».

I forskriften § 6 står det om rapportering:

«Administrasjonssjefen skal minst to ganger i året legge fram rapporter for kommunestyret som viser status for kommunens finansforvaltning. I tillegg skal administrasjonssjefen etter årets utgang legge fram en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året".

5.2.2 FAKTA

Felles forståelse

I budsjettdokumentene for begge de to siste rulleringene av økonomiplan og årsbudsjett har rådmannen skrevet om behovet for å vedta og gjennomføre strukturendringer for å tilpasse kommunens drift til de økonomiske rammene.

Økonomisjef, controller, begge kommunalsjefene og leder for plan og kommunalteknikk gir alle tydelig uttrykk for at strukturendringer må til for å få orden på økonomien. I ledergruppen synes det å være en felles forståelse for at dette er en nødvendig vei å gå.

De fire virksomhetsledere vi intervjuet, syntes å ha litt mindre og mer ulik grad av forståelse i forhold til kommunens økonomiske situasjon. De har fått forklart situasjonen både i ledermøter med rådmannen og i virksomhetsledermøter. De var samtidig i varierende grad «seg selv nærmest» og mest opptatt av sin egen virksomhet og sitt eget rammeområde.

Helse og omsorg har tradisjonelt hatt en struktur med to distrikter, i stedet for å enes om en helhetstenkning for hele kommunen. Ved siden av rene strukturendringer med sammenslåing av enheter, var leder for helse og omsorg klar på at det er mulig å ta ned driftsnivået gjennom å tenke mer bevisst på hva som er tilstrekkelig bemanning. Det har tidligere ikke vært behov for å tenke slik. Nå er behovet der. Slike endringer krever en holdningsendring i virksomhetene. Det er en kultur som må endres. Det arbeides med dette. Det er også startet en gjennomgang av øvrige driftsutgifter. Innen plan og kommunalteknikk ble det gitt uttrykk for at det bør gjøres en grundig vurdering av hva avdelingen skal gjøre selv og hva som kan kjøpes utenfra. Det bør gjøres strategiske vurderinger og deretter veivalg.

Politisk nivå i kommunen vedtok nedleggelse av Neverdal skole i desember 2015. Ørneshaugen omsorgsinstitusjon er avviklet. Det er ellers ikke vedtatt nevneverdige strukturendringer. Endringsprosjektet som ble vedtatt høsten 2015, kom ikke i gang med sitt arbeid før etter sommeren 2016. Det er ingen fra økonomi i denne prosjektgruppa. Økonomisjefen ga uttrykk for at han tenker det blir vel mye prosesstenkning og at prosjektet har kommet kort.

Alle vi intervjuet i administrasjonen ga uttrykk for at politikerne i Meløy kommune viser liten vilje til å vedta strukturendringer.

Budsjettarbeidet

Det utarbeides økonomiplan for de neste fire årene. Planen rulleres hvert år. Framstillingen av økonomiplan 2016-2019 og økonomiplan 2017-2020 er ganske forskjellige. I den første er det stort sett bare hovedtall for kommunen i økonomiplanperioden som presenteres i budsjettdokumentet, mens det for den andre er med økonomiplantall for hvert ramme-område. Vedtatt samfunnsdel i kommuneplanen fra 2013 er med i budsjettdokumentene.

For budsjett 2017 ble det sendt ut budsjettrundskriv i midten av juli 2016. I rundskrivet framgår netto budsjettrammer for rammeområdene. Det står også noe om hvilket lønnsnivå det skal budsjetteres i. Vi fikk ulike svar når vi spurte i intervjuene hvilket lønnsnivå man hadde budsjettert i. Det presiseres i rundskrivet at utgifter og refusjon for sykefravær ikke skal budsjetteres.

Når budsjettrundskrivet er sendt ut, er det kommunalsjefene og leder for plan og kommunalteknikk som styrer budsjettarbeidet på sine områder. De har også ansvaret for å viderefordele rammene på sine respektive områder. Det er revisors inntrykk at det videre arbeidet med budsjettet er veldig forskjellig fra det ene rammeområdet til det andre. Leder for helse og omsorg sa at «det er i grunnen vi selv som styrer dette, hele prosessen».

På helse og omsorg kalte kommunalsjefen og hennes rådgiver inn til møter med hver enkelt virksomhetsleder først. Deretter ble både virksomhetsleder og fagleder for hver virksomhet innkalt. De arbeidet i felleskap i Arena der de først så på sammenligningstall i Kostra for Meløy kommune. Så arbeidet de med å legge inn budsjettene. Da alle var ferdige, hadde de overskredet budsjettrammen totalt sett med flere millioner. Noen av virksomhetene ble tatt inn igjen i møte, og måtte redusere sine budsjettposter slik at man kom innenfor rammen.

På oppvekst benyttes en modifisert utgave av Vestvågøymodellen. Det er et regneark som beregner budsjettrammene til de enkelte skolene. Først sendes det ut et skjema til skolene der de skal fylle ut en del opplysninger om blant annet elevtall, antall klasser, hvor mange elever på ulike trinn, hvor mange spesialelever osv. Opplysningene legges i regnearket som beregner hvor stor ramme hver skole skal ha. Når rammene for alle virksomhetene er klare, sender kommunalsjefen ut brev til hver enkelt der budsjettrammene framgår. Så skal hver virksomhet budsjettere selv. Økonomikonsulenten i økonomiavdelingen er behjelpelig med å beregne rammene, og bistår med å legge inn tall i Arena. Virksomhetslederne bestemmer selv hvor mye de skal ha på lønn, og hvor mye de skal ha på drift.

Leder for plan og kommunalteknikk la budsjettet for plan og kommunalteknikk for 2017.

For kommunalleder for helse og omsorg og for leder for plan og kommunalteknikk var dette første gangen de var med på hele budsjettprosessen.

For budsjett 2016 ble det sendt ut budsjettrundskriv i starten av juli 2015. I rundskrivet ble virksomhetene bedt om å beregne inntektssiden før det kunne fastsettes budsjettrammer. I følge controlleren fikk han ikke inn tilbakemeldinger på dette. Dette var et forsøk på bruttobudsjettering, som man da gikk bort fra.

Tre av de fire virksomhetslederne vi intervjuet, ga uttrykk for at budsjettene for 2016 var urealistiske. Det gikk først og fremst på lønnspostene, der det var budsjettert alt for lite på overtid og vikarutgifter. I løpet av 2016 ble det også relativt store avvik på fastlønn. Det framgår av tertialrapport II for 2016 at det ikke var avsatt tilstrekkelig med midler til å dekke lønnsoppgjøret. I barnevernet hadde man innleid konsulenthjelp og igangsatte tiltak som

det ville ta tid å avvikle. Dette visste man før budsjettåret startet. I kapittel 5.0 har vi beskrevet hvordan årsresultatet for 2016 ble på helse og omsorg og på oppvekst. Man gikk altså inn i 2017 med et driftsnivå som var atskillig høyere enn budsjettrammen. Hvor høyt dette driftsnivået egentlig var, oppdaget man ikke før etter at arbeidet med budsjett 2017 var ferdig, jf. problemstilling 3). Vi kan ikke se at det er lagt opp til tallfestet reduksjon av driften i 2017 i 2017- budsjettet.

Budsjettdokumentet for 2016 inneholder forslag til budsjett fordelt på virksomhetsnivå (skoler samlet og barnehager samlet). Foreslått budsjettramme for 2016 og rammen for 2015 framgår. Dette er netto budsjettrammer. I tillegg framkommer noen tallfestede endringer for noen av virksomhetene. Det framgår at skolene fikk redusert lønnsbudsjettet med 4,2 mill. kr. Hjemmetjenesten i begge distriktene fikk økte budsjetter på grunn av utfasingen av Ørneshaugen. Det er ingen tall for siste kjente årsregnskap, som var regnskap 2014. Budsjettdokumentet er ikke korrigert i forhold til vedtaket.

Budsjettdokumentet for 2017 inneholder kun forslag til budsjettrammer for rammeområdene. Rammene for 2016 framgår. Sist kjente regnskap som var 2015, framgår ikke. I tillegg er det vist tallfestede endringer i budsjettrammen. Vi ser at helse og omsorg har fått en rammeøkning på 10,5 mill.kr. der en god del har sammenheng med vedtak om økte driftsutgifter fattet av kommunestyret i 2016. Budsjettdokumentet er ikke korrigert i forhold til vedtaket.

Periodisering og budsjettreguleringer

Budsjettet veltes over fra Arena til Agresso når budsjettet er vedtatt. En av de intervjuede ga uttrykk for skepsis til om alle tallene ble korrekte i forbindelse med overveltingen.

Budsjettene periodiseres av økonomikonsulenten i økonomiavdelingen etter ønske fra de budsjettansvarlige. Lønnspostene periodiseres, mens det ellers er varierende grad av periodisering. Controller ga uttrykk for at han ikke har oversikt over hvordan periodiseringen er lagt opp. For budsjettoppfølgingen i 2017 kom det ikke periodisering i Agresso før ut i februar måned. Lønnsutbetalingene for januar kunne derfor ikke sjekkes mot budsjettet på en tilfredsstillende måte.

I tabellen nedenfor framgår regnskap, regulert og vedtatt budsjett for driftsinntekter og driftsutgifter for de tre siste årene. Forskjellen mellom vedtatt og regulert budsjett viser hvor store budsjettreguleringer som er gjort i løpet av året. Vi ser at forskjellen mellom vedtatt og regulert budsjett er relativt liten i forhold til forskjellen mellom regulert budsjett og regnskapet. Det tyder på at budsjettene reguleres i liten grad. Det kan også tyde på at det er relativt begrenset hvor mye inntekter (ofte med tilhørende kostnader) som budsjetteres i budsjettarbeidet, jf. forsøket på å få inn inntektsberegninger fra virksomhetene i 2015.

Tabell 4: Vedtatt og regulert budsjett i perioden 2014-2016 (tall i mill. kr.)

	Regnskap	Reg.bud	Ved.bud.	Regnskap	Reg.bud	Ved.bud	Regnskap	Reg.bud	Ved.bud
	2014			2015			2016		
Sum driftsinntekter	619	586	573	633	593	583	657	608	596
Sum driftsutgifter	618	557	519	625	559	549	656	574	559

I budsjettrundskrivene legges det opp til at vikarutgifter ved sykefravær og tilhørende refusjonsinntekter ikke budsjetteres. Rådmannen er gitt fullmakt i økonomireglementet til å regulere internt innenfor rammene av budsjettet, også bruken av sykepengerefusjon. Controlleren uttrykte det slik:» *vi har ikke store budsjettreguleringer, de skal greie seg med de budsjettene de har. Hvis de lager budsjettreguleringer, så er det internt, innenfor hvert rammeområde. Det har de fullmakt til å gjøre internt».* Videre sa han: «*det reguleres ikke, de er opptatt av totalen».*

Ved etablering av nye tilbud skal budsjettreguleringer gå til politisk behandling. Vi fant svært få reguleringer som gjaldt drift. Det lages egen sak for hver regulering, saksframlegg skrives av den enkelte leder. I minst to av reguleringssakene står det i saksprotokollen at de økte utgiftene, benevnt som økt antall årsverk, skal finansieres ved tilskudd, stopp i omsorgslønn og ferieavlastning, og at det som står igjen må dekkes innenfor enhetens budsjett.

Det er ingen beløp i vedtaket, ingen nøyaktig angivelse av hvilke lønnsposter i budsjettet som skal økes, ingen opplysninger om hvilke konkrete inntektsposter som skal økes, eller hvor i budsjettet det resterende skal dekkes.

Controller sa at han hadde bedt om å få se budsjettreguleringene før de ble lagt fram for politisk behandling. I intervjuene ble det nevnt et par eksempler på at man hadde bedt økonomiavdelingen om større budsjettreguleringer uten at noe skjedde.

Likviditet

Kommunestyret vedtok nytt finansreglement i mai 2015. Det var valg på høsten samme år. Det forrige finansreglementet var fra 2010. Det betyr at i valgperioden 2011-2015 ble finansreglementet vedtatt i siste liten.

Det rapporteres om finansforvaltningen i tre tertialrapporter/økonomirapporter i løpet av året og i årsberetningen. I begynnelsen av 2017 måtte man for første gang ta i bruk innvilget kassakreditt for å betale ut lønn.

Vi har ikke sett nærmere på selve finansreglementet eller rapportene.

5.2.3 VURDERING

Felles forståelse

Det synes som om politikerne mangler forståelse for kommunens økonomiske status. Det blir derfor ikke fattet vedtak om strukturendringer som tilpasser driften til de økonomiske rammebetingelsene. Økonomien i kommunen har blitt stadig dårligere. Internt i organisasjonen er det behov for holdningsendringer blant de ansatte for at effektiviseringstiltak skal kunne gjennomføres.

Figur 1 viser at alle ikke lovpålagte oppgaver kan prioriteres bort. Strukturendringer betyr ikke at de lovpålagte tilbudene blir borte, de blir bare samlet på færre steder. En mer effektiv drift kan ta bort unødvendige kostnader. Det bør oppnås en enighet både politisk og administrativt om hva som er et lovlig og tilstrekkelig tilbud til befolkningen.

Budsjettarbeidet

Det utarbeides rullerende økonomiplan slik det kreves i kommuneloven § 44, pkt. 1-4. Realismen i økonomiplan fire år framover i tid er vanskelig å vurdere. Kommunen har en relativt ny vedtatt samfunnsdel av kommuneplan.

Revisors oppfatning av det praktiske arbeidet med budsjett 2017, er at lederne for rammeområdene ble veldig alene med dette. Her kunne og burde økonomiavdeling-/controller deltatt mer aktivt, spesielt tatt i betraktning at to av rammeområdelederne gjorde dette for første gang. Usikkerheten med hensyn til hvilket lønnsnivå det ble budsjettert i, burde ikke vært der. Korrekt lønnsnivå er essensielt for at budsjettet skal stemme med virkeligheten.

Vi fikk mange tilbakemeldinger på at budsjettet for 2016 var urealistisk. Årsresultatet bekrefter dette. Revisors vurdering er at med det driftsnivået man hadde, var budsjettet urealistisk. Budsjett 2016 var ikke i tråd med kommuneloven § 46 pkt. 2-6. Budsjettgjennomføringen var heller ikke i tråd med kommuneloven § 47 pkt. 1-2.

Når det blir store negative avvik på fastlønn, kan det tyde på dårlig håndverk i budsjetteringen og/eller feilposteringer i regnskapet.

Når det gjelder budsjett 2017, er dette sannsynligvis også urealistisk, med mindre man tar ned en del av lønnsutgiftene i løpet av året. Virksomhetsleder for barnevernet hevdet at dyr innleie av personell og dyre tiltak er avviklet. I så fall skulle det ligge an til budsjettbalanse der i 2017, med mindre det kommer nye kostbare ikke budsjetterte tiltak.

Budsjettdokumentene skal ifølge budsjettforskriften § 5, pkt. 8 vise forslag til årsbudsjett sammenstilt med forrige års vedtatte budsjett og siste kjente årsregnskap. Verken budsjett 2016 eller 2017 inneholder siste kjente årsregnskap. For 2016 er dette forståelig, fordi regnskap 2014 ble ført etter gammel struktur og er ikke sammenlignbart. For 2017 burde

regnskap 2015 vært med. Dette er brudd på forskriften. Det er akseptert praksis å korrigere budsjettdokumentet når vedtaket er gjort.

Revisjonens oppfatning er at å sette opp budsjett bare på rammeområder slik det er gjort i budsjett 2017, er på et for overordnet nivå. Virksomhetenes rammer bør framgå, det er viktig blant annet i forbindelse med økonomirapporteringen.

Periodisering og budsjettreguleringer

Når budsjettet er ferdig i Arena, bør man ta en utskrift av det for sammenligning med det som framkommer etter overvelting av tallene til Agresso. Rimelighet av f.eks. pensjon og arbeidsgiveravgift og andre størrelser systemet beregner, bør kontrolleres. Dette er akseptert praksis.

Periodiseringen av budsjettet bør foreligge i Agresso så tidlig at lønnskjøringen for januar kan sammenlignes mot budsjettet. Allerede da vil eventuelle feil kunne oppdages. Ellers er det revisors vurdering at korrekt periodisering er så viktig for god budsjettoppfølging, at hvert fall controller bør sette seg inn i hvordan budsjettet er periodisert sammenlignet med regnskapsprofilen.

Budsjettforskriften § 11 krever regulering av budsjettet når det er påkrevd. Regelen viser først og fremst til reguleringer som krever politisk vedtak. Det er akseptert praksis å regulere budsjettene både politisk og administrativt i langt større grad enn det gjøres i Meløy kommune. Oppdaterte budsjetter er svært viktige i budsjettoppfølgingen. Det er også viktig for å påse at nye inntekter benyttes til det de er tiltenkt. Her inngår ulike refusjoner. Virksomhetene bør få bistand fra økonomiavdelingen til å vurdere og gjennomføre nødvendige budsjettreguleringer.

Det er også en akseptert praksis å samle alle budsjettreguleringer til politisk behandling i tertialrapportene. Da vet man hvor man finner dem. På slutten av året er det viktig å samle opp og gjennomføre nødvendige reguleringer i forbindelse med årsavslutningen. Det er en akseptert praksis alltid å angi i tertialrapporten og i internt budsjettreguleringsskjema beløpsstørrelser, helt konkret hvilke kontoer i regnskapet (med nummer og navn) som skal økes eller reduseres. Reguleringen skal alltid være balansert. Formuleringer om at noe skal dekkes innenfor rammen skal ikke forekomme.

Kommunen bør lage rutiner for budsjettreguleringer.

Likviditet

Finansreglement er vedtatt i tråd med tidsfrist i finansforskriftens § 2, med knapp margin. Det rapporteres til kommunestyret i tråd med kravene til rapport i forskriftens § 6.

5.3 Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?

5.3.1 REVISJONSKRITERIER

Budsjettforskriftens § 10 omhandler budsjettstyring;

"administrasjonssjefen, eventuelt formannskapet, skal gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter/innbetalinger og utgifter/ utbetalinger i henhold til det vedtatte årsbudsjettet. Dersom administrasjonssjefen eller formannskapet finner rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret foreslås nødvendige tiltak".

Om tidsavgrensninger av kjente inntekter og utgifter i årsregnskapet står det i forskriften om årsregnskap og årsavslutning § 7, 3. ledd:

Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes. Dette skal likevel ikke medføre at avleggelsen av årsregnskapet må forskyves utover de frister som er bestemt, jf. § 10.

5.3.2 FAKTA

Meløy kommune har tre tertialrapporter/økonomirapporter i løpet av året, per 30. april, per 31. august og per 31. oktober. Disse går til kommunestyret. Det er ingen administrativ rapportering mellom disse rapportene. Det er for tiden controller som sammenfatter økonomirapportene.

Det er lagd en mal som viser regnskap og budsjett i rapporteringsåret på hovedpostnivå. Avvik i kroner og % framgår også. Nederst er det en linje der det står merforbruk/mindre-forbruk og der differansen mellom avvikene for utgifter og inntekter framkommer. Controller fyller ut tallene for hvert rammeområde i rapportmalen og sender til leder for hvert av rammeområdene. Disse lederne mottar altså dette ferdig utfylt med tall.

Virksomhetslederne er etter hva vi forstår, også tiltenkt å benytte den samme malen. Vi fikk ikke helt klarhet i hvem som fyller ut tallene i virksomhetsledernes rapporter. Vi ser at de av og til bruker rene verbale framstillinger i stedet for malen. Av fire virksomhetsledere som ble intervjuet, var det to som ikke hadde utarbeidet noen økonomirapport i 2016. De hadde ingen erfaring med dette og ønsket seg opplæring. De ble begge ansatt i stillingene sine i 2015 og skulle nå rapportere for første gang per april 2017.

Leder for rammeområdene samler rapportene fra alle sine respektive virksomheter og lager en samlet rapport som sendes controlleren. Vi har sett nærmere på de tre økonomi-rapportene til politisk behandling som ble lagd i 2016.

Økonomitabell på hovedpostnivå framgår for hvert rammeområde. I rapporten per 30. april er det verbal framstilling av status for virksomhetene på helse og omsorg og på oppvekst (skoler og barnehagene samlet hver for seg). I rapporten per 31. august er det bare talloppstillingen på hovedpostnivå og verbal omtale for hvert rammeområde samlet som framkommer. I rapporten per 31. oktober framgår talloppstillingen på hovedpostnivå for hvert rammeområde, samt verbal framstilling av status for virksomhetene på helse og omsorg.

Vi kan ikke se at det framkommer prognoser for noen av virksomhetene. Det er forsiktige tallfestede prognoser for årsresultatet for noen av rammeområdene og prognose totalt sett for driften av hele kommunen. Av tallmaterialet ser vi de store overskridelsene på ulike lønnsposter.

Det er ikke foreslått konkrete tallfestede tiltak til dekning av merforbruk.

Vårt hovedinntrykk av disse økonomirapportene er at de er svært statiske. Det vil si at man i stor grad tar periodisert budsjett og regnskapstall slik de foreligger i systemet per rapporteringsdato. Så framkommer et avvik som man benytter som status per dato. Så antydes noen vage prognoser for årsresultatet på aggregert nivå. Kun leder for plan og kommunalteknikk sa at hun korrigerte tallene i hovedpostoppstillingen slik at de skulle stemme med virkeligheten. Hun traff også rimelig godt med sin prognose.

I den siste økonomirapporten for 2016 (per oktober), sto det at det kunne bli et merforbruk på inntil 7 mill. kr. på årsbasis i 2016. Dette hadde da økt gradvis fra den første rapporten per april 2016. På rapporteringstidspunktet var det to måneder igjen av året. Merforbruket var i hovedsak på oppvekst og på helse og omsorg. Det faktiske merforbruket for disse to rammeområdene per utgangen av 2016 ble mer enn det dobbelte, når det korrigeres for inntektsføring av 5 mill. kr. til flyktningtjenesten. Vårt inntrykk etter intervjuene var at dette store merforbruket var en overraskelse som ingen hadde ventet. Da vi gjorde vår undersøkelse i april 2017, hadde man ennå ikke funnet ut hva som var årsaken til at man bommet såpass kraftig på prognosen. Det ble i intervjuene foreslått årsaker som feil og manglende periodisering av budsjettet og regnskapsføring som ikke var ajour.

Det kan tenkes flere årsaker til at man bommet på prognosen. Lav kompetanse på budsjettoppfølging og økonomirapportering er nok en viktig underliggende årsak.

Siden mye av merforbruket er på lønnsposter, spurte vi i intervjuene om man kontrollerte lønnsjournalen hver måned for å se om rett lønn var postert. Vi fant etter hvert ut at dette hadde vært praksis for noen år siden, men at man nå ikke lenger mottok noen lønnsjournal. Mange hadde i en lang periode ikke kontrollert disse journalene. Kommunalsjef for helse og

omsorg opplyste at de var begynt å skrive ut lønnsjournal hver måned for å kontrollere posteringene. Ikke alle er klar over at de må skrive ut dette selv.

I forbindelse med årsavslutningen sendes det ut et brev til rammeområder/virksomheter om årsavslutning. Brevene for årsavslutningen 2015 og 2016 er identiske. Det er et kort brev på en side. Her står det et punkt om tidsavgrensninger av påløpte utgifter og inntekter per 31.12.. Vi forela brevet for noen av dem vi intervjuet. Virksomhetslederne var uforstående til hva tidsavgrensninger er. Også en av kommunalsjefene sa at dette kjente hun ikke til. Vi antar at det på slutten av året om ikke annet vil være ganske mye sykepengerefusjon som bør tidsavgrenses i regnskapet. Vi har ikke fått klarhet i om økonomiavdelingen holder oversikt over utestående fordringer og utgifter som er påløpt, men ikke regnskapsført. Vi ser av brevet at de som ikke sender refusjonskrav selv, må melde grunnlag for refusjon til økonomiavdelingen innen midten av januar neste år.

I budsjett 2016 er det satt opp budsjett-tall per virksomhet (skoler samlet og barnehager samlet). I budsjett 2017 er det bare satt opp budsjett-tall per rammeområde. Dette danner i så fall grunnlag for detaljeringsgraden i økonomirapporteringen for 2017.

5.3.3 VURDERINGER

Det rapporteres til kommunestyret slik budsjettforskriften § 10 krever. Det foreslås imidlertid ikke tiltak ved avvik. Kommunens praksis er dermed ikke i tråd med budsjettforskriften.

Akseptert praksis er å ha to tertialrapporter i året, en per april og en per august i tillegg til årsberetning/årsregnskap. Meløy kommune har valgt å ha tre rapporter til politisk behandling per år. Det er kommunens eget valg.

Mange kommuner har månedlig eller annen hver måned administrativ rapportering mellom tertialrapportene. Dette er ofte mindre omfattende rapporter der man konsentrerer seg kun om økonomi. Det gir bedre kontinuitet i budsjettoppfølgingen, mer trening i å vurdere tallene, og bedre mulighet til å følge med på utviklingen. Dette er akseptert praksis.

For å bli mer fortrolig med tallene, tror vi det vil være en fordel dersom alle som rapporterer, selv henter tallene ut fra Agresso og legger dem i malen. Det er en akseptert praksis å lage tallfestede prognoser for årsresultatet. Alle virksomheter bør lage tallfestet årsprognose når de rapporterer. Lederne bør oppsummere med samlet tallfestet prognose for sine respektive rammeområder, og det bør lages en samlet tallfestet prognose for hele kommunen. Det skal foreslås tiltak ved merforbruk, tiltakene bør være tallfestet.

Det er en stor fordel når det rapporteres, at regnskapsføringen er ajour på rapporteringstidspunktet, og at budsjettet er mest mulig oppdatert og korrekt periodisert. Dette er akseptert praksis. Tilrettelegging for økonomirapportering har økonomiavdelingen-

/controller en stor del av ansvaret for. Først når dette er på plass, kan man si noe om status på rapporteringstidspunktet.

Disse forutsetningene vil ofte være til stede i varierende grad. Helt ajour og oppdatert vil sjelden både regnskap og budsjett kunne bli. Den budsjettansvarlige må kjenne økonomien på sitt ansvarsområde så godt at vedkommende har oversikt over hva som bør være med i regnskap og budsjett per dato. Da gjelder det å vurdere om det er noe som ikke er kommet med, og som burde vært med, det gjelder både for regnskap og for periodisert budsjett. Så må man være i stand til å tenke framover og vurdere hva som kommer, og om og når det er budsjettert. En slik arbeidsmåte gjør økonomirapportering til en mer dynamisk og treffsikker prosess.

Økonomirapportene i Meløy kommune gir per tiden ikke god nok informasjon. Det foreslås ikke tiltak som kan følges opp.

Når det gjelder det store gapet mellom prognose og faktisk merforbruk som åpenbarte seg helt på slutten av 2016, burde controller/økonomiavdeling straks ha funnet årsakene til at man bommet såpass kraftig på prognosen. Årsakene her kan være viktige for budsjettoppfølgingen videre framover.

Det er ting som tyder på at kravet om tidsavgrensning i forskrift om årsregnskap og årsavslutning § 7, 3. ledd ikke overholdes.

Når årsbudsjettet for 2017 bare har tall på rammeområdenivå, framgår ikke sammenligningstallene for virksomhetene i budsjettdokumentet med tanke på økonomi-rapportering og årsberetning. Revisors oppfatning er at virksomhetenes tall bør framgå.

6. KONKLUSJON

Problemstilling 1
Har kommunen rutiner/styringssystem som gjør det mulig å ha god økonomistyring?

Anvisning og attestasjon er spredt på for mange personer.

Det synes å være uklar ansvarsfordeling mellom controller hos rådmannen og økonomisjefen. De øvrige lederne i kommunen har behov for bedre tilrettelegging og mer bistand fra økonomiavdeling/controller enn de får per i dag.

Det er ikke mulig å følge resultatutviklingen for rammeområder og virksomheter i kommunens økonomidokumenter.

En god del avgjørelser med økonomiske konsekvenser blir tatt av personer som ikke har anvisningsmyndighet.

Kommunen har et økonomireglement, men det bør oppdateres. Årshjulet for økonomistyring er på plass og i tråd med regelverket.

Revisors konklusjon er at kommunen bare delvis har på plass rutiner/system som gjør det mulig å ha god økonomistyring.

Problemstilling 2
Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?

Forståelsen for kommunens økonomiske status og det å erkjenne behovet for strukturendringer synes å mangle blant politikerne. Dermed drifter kommunen videre med en presset økonomi som ser ut til å bli stadig dårligere. I virksomhetene er det behov for en kulturendring for at effektiviseringstiltak skal kunne gjennomføres.

Budsjett 2016 var ikke fullstendig og realistisk. Det var spesielt lønnspostene som var urealistiske. Utgifter som burde være kjente på det aktuelle driftsnivået, var ikke tatt med, og det kan ha vært dårlig håndverk i budsjetteringen. Det er ikke foreslått konkrete tallfestede reduksjoner i driften for 2017. Ut fra dette konkluderer vi med at også budsjett 2017 er urealistisk, med mindre man tar ned driftsnivået i løpet av året.

Vår oppfatning er at det gjøres for få budsjettreguleringer. Spesielt administrative reguleringer gjøres det for lite av. Reguleringene som går til politisk behandling, er upresise i angivelse av beløp og konto. Kommunen mangler rutiner for budsjettreguleringer. Kommunens praksis i forhold til budsjettreguleringer bidrar til at budsjettene er urealistiske utover i budsjettåret.

Finansreglement og finansrapportering gjøres i tråd med regelverket. Innholdet har vi ikke vurdert.

Problemstilling 3

Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?

I økonomirapportene som går til politisk behandling, framgår relativt lite om den enkelte virksomhets resultatutvikling. Det framkommer ikke årsprognoser for den enkelte virksomhet. Det lages noen tallfestede prognoser på rammenivå og for kommunen som helhet. Det foreslås ikke tallfestede tiltak. Kommunen har ikke administrativ økonomirapportering mellom rapportene til politisk behandling. Vårt inntrykk er at det er relativt lav kompetanse på økonomirapportering. I intervjuene framkom spørsmål om regnskapet er ajour og om budsjettet er nok oppdatert. Dette er viktige forhold i tilretteleggingen for økonomirapportering. For 2016 var årsprognosen som ble lagd i november, overraskende langt unna det som ble det faktiske resultatet.

Tidsavgrensninger i regnskapet synes å være noe mange ledere ikke vet hva er.

Vår konklusjon er at økonomirapportene ikke gir god nok informasjon. Tallfestede tiltak ved merforbruk foreslås ikke.

Anbefalinger:

1. Tilgang til anvisningsmyndighet og attestasjon bør gjennomgås og begrenses mest mulig
2. Controllerens plassering i organisasjonen bør vurderes. Ansvarsfordelingen mellom controller og økonomisjef bør klargjøres
3. Økonomiledelsen bør i større grad involvere seg i økonomistyringen internt i organisasjonen
4. Budsjetteringen i økonomiplan og årsbudsjett skal være realistisk og budsjettrammen skal overholdes
5. Det bør lages rutiner for hvordan budsjettreguleringer skal gjennomføres
6. Alle budsjettansvarlige bør lage tallfestede prognoser for årsresultatet
7. Det skal foreslås tiltak ved merforbruk. Forslag til tiltak bør være tallfestet
8. Kommunen bør vurdere å innføre administrativ økonomirapportering mellom rapportene som går til politisk behandling.

7. RÅDMANNENS KOMMENTAR

Rådmannens kommentar til rapporten fremgår som vedlegg 1 på neste side.

Revisjonen tar rådmannens kommentar til orientering.

Rådmannens svar har slik vi ser det, ikke betydning for rapportens vurderinger og konklusjon.

Vedlegg 1 – Rådmannens kommentar

I forhold til rapporten kommenterer rådmannen følgende:

Rådmannen ser på forvaltningsrevisjonen som et nyttig hjelpemiddel i forbedringsarbeidet i kommune-organisasjonen. I så måte gjelder det også denne forvaltningsrevisjonen innenfor området økonomistyring. Rådmannen har oppfordret informantene om å være ærlige og oppriktige i intervjusituasjonen slik at vi får et realistisk dokument som kan hjelpe oss til å bli bedre.

Rådmannen har lest rapporten med interesse og har sett at flere av funnene og anbefalingene er innenfor områder vi nå arbeider med forbedring på. Denne forvaltningsrevisjonsrapporten hjelper oss videre med dette arbeidet, og er med på å styrke beslutningsgrunnlaget innenfor flere områder.

Rådmannens kommentarer er skrevet i kursiv under hver av anbefalingene i rapporten.

Anbefalinger:

1. Tilgang til anvisningsmyndighet og attestasjon bør gjennomgås og begrenses mest mulig.
   Dette arbeidet er godt i gang, vi ser at dette er for utvannet i dagens system – det vil bli færre personer både med anvisning og attestasjonsrettigheter. Det vil også bli færre personer med mulighet til bestilling av varer og tjenester.

2. Controllerens plassering i organisasjonen bør vurderes. Ansvarsfordelingen mellom controller og økonomisjef bør klargjøres.
   Det er nettopp gjennomført ei evaluering av dagens organisering (fra 2015), her fremkommer mye av den samme argumentasjonen. Det vil komme en rapport før sommeren der det også vil bli beskrevet endringer i organiseringen. Denne vurderingen tas der.

3. Økonomiledelsen bør i større grad involvere seg i økonomistyringen internt i organisasjonen.
   Økonomiavdelingen bør ha en større rolle som stab/støtte til virksomhetene, dette må vi jobbe videre med som et internt forbedringsarbeid.

4. Budsjetteringen i økonomiplan og årsbudsjett skal være realistisk og budsjettrammen skal overholdes.

Rådmannen er selvsagt helt enig i det. Det er spesielt viktig at tallene for lønn er oppdatert for siste lønnsoppgjør (største utgiftspost) når budsjettet lages

5. Det bør lages rutiner for hvordan budsjettreguleringer skal gjennomføres.
   Dette er påpekt av revisjonen, spesielt fordi vi ikke har budsjettregulert inntektene fra sykepenger. Dette tiltaket er satt i verk, det kommer på første politiske møte i juni.

6. Alle budsjettansvarlige bør lage tallfestede prognoser for årsresultatet.
   Dette har vært vanskelig, men vi skal gå i dialog og få alle virksomhetsledere til selv å vurdere årsprognosen.

7. Det skal foreslås tiltak ved merforbruk. Forslag til tiltak bør være tallfestet.
   I likhet med foregående punkt skal vi sette opp nye retningslinjer til hvordan rapporteringen skal foregå, der også dette skal medtas.

8. Kommunen bør vurdere å innføre administrativ økonomirapportering mellom rapportene som går til politisk behandling.
   Dette er allerede gjennomført, det rapporteres nå månedlig administrativt og det rapporteres muntlig også til politiske møter. Det er ønskelig å bruke Agresso til månedlig rapportering, men da må tallene være ajour. Vi har et stykke arbeid å gjøre her.

Hege Sørlie
Rådmann Meløy kommune

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
06.06.2017	17/512	416– 5.3

SAK 22/17

Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	13.06.2017

Vedlegg:
- Ingen

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn.

Inndyr 6. juni 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
06.06.2017	17/513	416– 5.3

SAK 23/17

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
13.06.2017

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr 6. juni 2017

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget